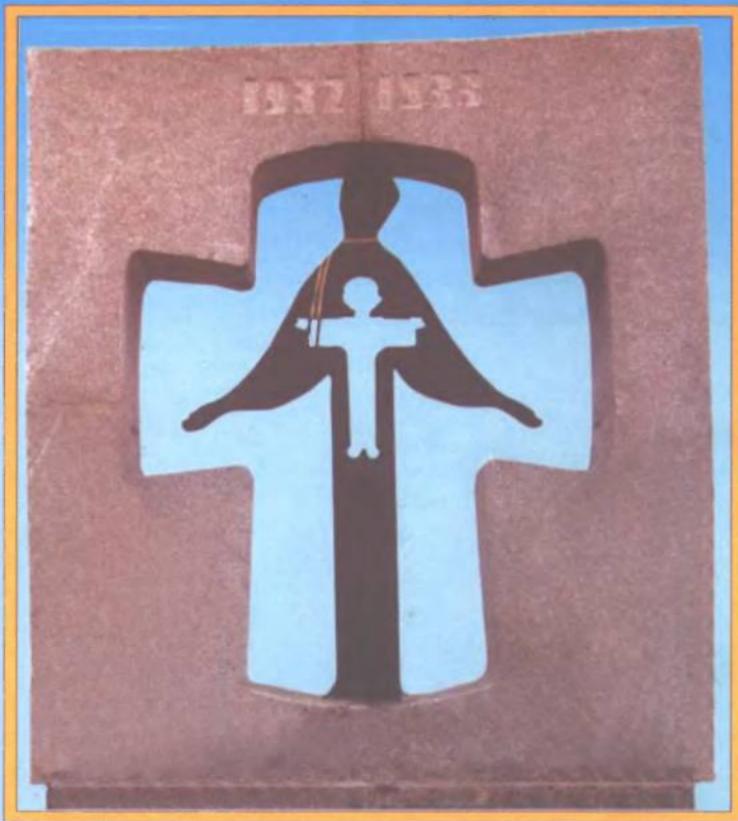

Степан ЯРМУСЬ

ПРО СИЛИ ЗЛА...

Пам'ятник
мільйонам українців, замордованих
голодомором-геноцидом
в місті Києві

ЦЯ РОЗВІДКА ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ПАМ'ЯТИ НЕВИННИХ ЖЕРТВ:

ТИСЯЧ І ТИСЯЧ українських вояків/козаків, які протягом століть жертували своїм життям на захист своєї Батьківщини і всієї Європи у війнах проти азіатських нападів.

ДВАДЦЯТИ СЕМИ ТИСЯЧАМ невинних українських жертв Батурина: старих, дітей, жінок, яких московські кати з наказу царя Петра I замордували в дикий азіатський спосіб.

НЕВІДОМІЙ КІЛЬКОСТІ невинних українських дітей/сиріт, які за розпорядженням начальника ЧК (пізніше КГБ) Фелікса Дзержинського в 1922 році були зігнані, замкнені в баржах, доставлені на Чорне море і там потоплені.

ДЕСЯТИ ТИСЯЧ болгарських полонених (вони були православними), які за наказом візантійського імператора в XI столітті були осліплеї.

ВІД СЕМИ ДО ДЕСЯТИ МІЛЬЙОНІВ українців (включаючи дітей), які загинули від штучно створеного голоду совєтською владою – терор голодом в 1932–1933 роках.

ТИСЯЧАМ української інтелігенції (в тому числі українських комуністів), розстріляних НКВД в кінці тридцятих років. Керівником цього плану був Лазар Каганович.

ДВАДЦЯТИ ТИСЯЧ польських офіцерів, розстріляних за розпорядженням совєтської влади в лісах Катину, в 1940 році, серед яких було кілька тисяч українців.

СЕМИ МІЛЬЙОНІВ євреїв (включаючи дітей), знищених за наказом Адольфа Гітлера під час Другої світової війни.

ТАКИХ БУЛО БІЛЬШЕ...

Степан Ярмусь у військовій уніформі

Степан ЯРМУСЬ

**ПРО СИЛИ ЗЛА,
проти яких нам судилося
поставити спротив,
бо знати їх і не противитися їм
дорівнювало б
злочину проти людства**

Переклад з англійської – Марії Корчевич

2012

Вінніпег

Канада

УДК 22
ББК 86.37
Я 75

У науковій праці о. док. Степан Ярмусь робить спробу відповісти на питання: хто є носіями тих сил зла, що століттями творять злочини світових масштабів, використовуючи для цього будь-які засоби впливу.

Видання розраховане на студентів, аспірантів, науковців, всіх, хто цікавиться історією українського народу.

Спонсор:

Громада Святого Володимира, Кенора, Канада

СТАВИТИ СПРОТИВ СИЛАМ ЗЛА...

*Немає нічого захованого.
що воно не відкриється,
ані потасмного,
що не виявиться*

Св. Матвія, 10.26

Нова праця нашого видатного земляка о. док. Степана Ярмуся з Вінніпегу, Канада «Про сили зла...» яка, приходить до тебе, читачу, є історичною аксіомою, про витоки, носіїв, сил зла, власне сил диявола, який століттями творив, продовжує творити зло, злочинними нечуваних в світі масштабів, не перебираючи методами і засобами їх здійснення. І на часі повчальні слова апостола Петра: «Будьте тверезі, пильнуйте! Ваш супротивник – диявол – ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого» (Св. Петра 5.8), тому що сили зла – сили диявола продовжують свою скрито-вбивчу війну проти українського народу, війну фізичну і психологічну, яка бере свої початки ще з середньовіччя і з кожним роком набирала різних форм і здійснювалася різними методами, однаке мета була одна – знищити нашу націю, нашу державу. Тому злу український народ, щоб вижити в оточенні своїх зовнішніх і внутрішніх сил диявола, мусив ставити спротив – фізичний, ідеологічний, бо як наголосив автор «...бо знати їх і не противитися їм дорівнювало б, злочину проти людства».

Де ж шукати носіїв сили зла – сили диявола? Саме на це запитання і дає відповідь автор в своїй новій праці. Найперше, у наших підступних зовнішніх і внутрішніх ворогів, які не перебираючи засобів впродовж віків здійснювали і продовжують здійснювати злочини проти українського народу, а тим самим злочини проти людства.

Маємо пам'ятати нашу народну мудрість: «Злодій кричить – ловіть злодія!» Ворог приписує свої злочини своїм жертвам!

«Кровожадні вбивці...» називає він наших героїв, які смертю своєю захищали наше життя, власні злочини, ці темні сили диявола, приписували і приписують нам.

В Україні, українській діаспорі з 1943 року по цей день не вщухає ідеологічна битва навколо творення дивізії «Галичина», до якої добровільно зголосилося 80 тисяч свідомої свого українства молоді.

Серед них і автор праці. Вони були певні, що творять українську армію і ніхто з них не мав і в думках захищати нацистську Німеччину, яка на час творення цієї української військової одиниці вже бачила свій ганебний кінець.

Автор не випадково наводить слова великого митрополита Андрія Шептицького: «Не має ціни, яка не повинна бути заплачена за формування української армії».

Вояки дивізії «Галичина» вмирали на полі бою з московською червоною ордою під Бродами, яка сунула вдруге у Західну Україну. Українці добре пам'ятали «визволення» «старшого брата» у 1939 році. Кривавий терор червоних сил зла – сил московського диявола пронісся хвилями крові і сліз по Західній Україні, а до того залив ними всю Україну: Биківня, Вінниця..., голodomор-геноцид, трупами десятків мільйонів українців наповнені ями в українському чорноземі, заметені в пісках Казахстану, снігах Сибіру.

Червень 1941 рік. Тисячами трупів молодих українців волинян, галичан завалені тюрми Львова, Луцька, Дубно, Крем'янця, Рівного, Ковеля, Володимира-Волинського та інших міст. Пам'ятали, що серед катів сил диявола був великий відсоток осіб єврейського походження. В'язнів Луцької тюрми розстрілювала відома єврейка Шпилька, яка уславилася своєю жорстокістю серед пріречених. В Дубно керував розстрілами в'язнів тюрми начальник місцевого НКВД Винокур, в Крем'янці – єврейські виродки: Райс, Еля Фрідман, Раїса Шнайдер... Список цей безкінечний. Але слід пам'ятати, що серед вбивників українців були й виродки з інших народів, в першу чергу – москалів, які окупували Україну і залили її хвилями кривавого терору.

А як повелися українці, коли євреї опинилися в гетто, створені нацистами для нищення не єврейських виродків типу Шпильки, Винокура, Райса та інших, а цілого народу. Бог сповна платив євреям за їх участь в мордах українців голodomором-геноцидом, депортациями, концтаборами, масовими вбивствами в'язнів і т. д. Історія України на свої сторінки не занесла жодного єврейського, московського прізвища жертви голodomору-геноциду. Чому? На це запитання є абсолютно незаперечна відповідь: саме вони, ці сили зла, виродки їх народів вершили злочини проти українського народу.

Українці в роки нацистської окупації переховали тисячі євреїв від гестапо, врятували їх ризикуючи власним життям. Серед рятівників – мої земляки з історичної Цуманщини: Марія Іванівна Рожко-Дроган, Ганна Степанівна Миронюк-Рожко, Антоніна Добутинська, Семен Миронюк, Трохим Татушко, Григорій Жуган і інші.

Автор о. док. Степан Ярмусь серед багаточисленного переліку рятівників євреїв від Голокосту називає ім'я Великого митрополита Андрія Шептицького, першоєпарха УГКЦ. Серед врятованих ним – єрейський духовний цвіт Львова на чолі з рабином Кагане, який з прізвищем ката України Кагановичем мав лише спільній корінь – «каган».

Тому в лавах дивізії «Галичина» – тисячі української молоді, яка бачила свою мету, силою української зброї поборювати сили зла – сили диявола. Десятки тисяч молодих українців творили Українську Повстанську Армію…

Темні сили зла – сили московського червоного диявола ще 10 років по закінченню Другої світової війни вели, не перебираючи засобами, злочинну війну проти цвіту українського народу на його фізичне винищенння, одночасно велася нашими ворогами ідеологічна війна. Нав'язана силами зла українському народові на рідних землях і в розсіянні ідеологічна битва спопеляла нові жертви, тому і у цій битві українці чинили супротив силам зла: які везли їх до сибірських концтаборів, московських тюрем, українські герой сплювали самі себе на Хрещатику, Чернечій горі в Каневі – як протест проти русифікації України, яку проводили московські червоні злочинці.

«А що інше їм залишалося робити», – казав Уінстон Черчіль. Його слова двічі звучать в тексті книги о. док. Степана Ярмуся.

Справді, а що нам було робити проти сил зла – сил московського диявола, новітньої червоної імперії зла, німецьких нацистів, польських шовіністів, виродків єрейського народу, п'ятої колони з виродків – малоросів? Вибір залишався і залишається один: ставити супротив силам зла незалежно від їх кольору, бо вони всі – сили диявола, покликані нищити наш народ фізично і духовно, не перебираючи засобів.

Ми низько склоняємо голови перед жертвами українського голодомору-геноциду вчиненого червоним дияволом, єрейського голокосту породженого коричневим дияволом і разом подякуємо Богові, що все те – в минулому, а нова праця нашого відомого в науковому світі України і Заходу земляка дає нам відповіді на чисельні запитання породжені болями і втратами, вчить нас як ставити супротив сучасним силам зла.

Володимир РОЖКО,
м. Луцьк

*Блаженні голодні
і спраглі правди*

(Матвія 4:6)

**ПРО СИЛИ ЗЛА,
проти яких нам судилося поставити
спротив, бо знати їх і не противитися
їм дорівнювало б злочину проти людства**
ДЕЯКІ РЕФЛЕКСІЇ ПРО ДИВІЗІЮ «ГАЛИЧИНА»

Українська Дивізія «Галичина» була сформована в Галичині в 1943 році за згодою німецьких окупаційних властей. Пізніше, в 1945 році, вона була проголошена як Перша Дивізія Української Національної Армії під командуванням генерала Павла Шандрука. Дивізія користувалася широкою увагою з боку кіл, які підтримували її мету й існування, а також з боку кіл не так вже й прихильників, а навіть ворожих.

Визначена ціль (мета) для формування української військової частини була ініційована і оголошена українськими патріотичними верствами, в той час, як вороже наставлення представляла Росія (комуністичне наставлення), а пізніше підтримана деякими єврейськими течіями. Найбільшим авторитетом серед українських прихильників був католицький митрополит Андрей Шептицький разом з іншими провідними українськими діячами. На час формування дивізії Шептицький зазначив, що «немає ціни, яка не повинна б бути заплачена за формування української армії».¹

Липень 2003 був ювілеем 60-ліття створення Дивізії «Галичина». Протягом останніх шести десятиліть були написані томи як для віправдання, так і засудження повного феномена дивізії.

¹ Кубійович В. Мені 70, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у 1939–1952, Париж–Мюнхен, 1970. – С. 62.

Див. також книгу М. Логуша «Дивізія «Галичина». С. 441.

ДІВІЗІЯ «ГАЛИЧИНА»

Дівізія Галичина була сформована в 1943 році як бойова одиниця виключно для боротьби проти сил Советського Союзу. Советський Союз і вся машина комунізму, яка була нав'язана Україні та її народові, виявився найтемнішим злом в історичному досвіді нашого народу.

У 1941 році совєтські війська були вигнані з України, та лише для короткосрочного полегшення-передиху людям. Бо ж режим нацистської Німеччини не мав наміру звільнити народи всієї завойованої ним території. Їх перша перемога над совєтськими військами, яка була результатом небажання солдатів боротися за комунізм, засліпила нацистів до такої міри, що їхня поведінка з місцевими людьми стала причиною такого феномену як створення на початку літа 1942 року Української повстанської армії, яка почала свою діяльність як проти угруповань комуністичної партізанки, так і проти німців. Вона нанесла німцям вирішального удару. У той же час вістки про погане поводження німецьких загарбників з совєтськими полоненими змусило совєтських солдатів змінити своє наставлення, вони почали боротися за своє життя, у той час, як українські повстанці висаджували у повітря велику частину військових матеріалів і техніки, що мала б забезпечувати потреби німців на східному фронті.

Однак гіркий досвід українського народу, страждаючого під гнітом совєтської влади, переважив усі інші труднощі і міркування, змушуючи українських провідників до пошуку можливостей створити свої власні військові сили. Це привело їх до формування Дівізії «Галичина», якій згодом судилося стати ядром Української Національної Армії.

У 1944 році я добровільно записався до Дівізії. Бо коли в 1942 році зіткнувся з неминучістю бути вивезеним до Німеччини для примусової праці, у той час, у віці 17 років, я був готовий вступити до Української повстанської армії, але на прохання-благання моєї Матері, вирішив їхати до Німеччини.

СПОГАДИ І НАУКОВІ ПРАЦІ, ПРИСВЯЧЕНІ ДІВІЗІЇ

Низка мемуарів і наукових робіт на тему Дівізії «Галичина» і про скрутне становище українського народу були написані українською, німецькою та англійською мовами. Таким чином, сам феномен української військової частини на боці німецьких військ був розглянутий науково і до того ж дуже ретельно. Останні дві

монументальні праці англійською мовою були опубліковані в 1997 і 2002 роках. Перша з них, написана Майклом О. Логушом, майором армії США, під назвою «Дивізія «Галичина» – Ваффен СС 14-та гренадерська дивізія 1943–1945», тверда обкладинка, 558 сторінок. Вона була видана як Військова Історія Шиффер Атлен, штат Пенсильванія, в 1997 році; а друга, написана Майклом (Михайллом) Джеймс Мельником, 38-річним сином ветерана 14-ої Дивізії «Галичина», і названа «До бою»: Формування та історія 14-ї Дивізії Ваффен-СС «Галичина», тверда обкладинка, 380 сторінок. Вона була видана *Hellion* і компанією, в Англії, 2002 року. Обидві праці професійно ілюстровані, автори – відомі науковці. Крім цих двох найбільш важливих робіт, є багато книг на тему української дивізії, написаних українською, німецькою та англійською мовами; вони були опубліковані в основному на Заході, а деякі – в Україні.

Особливо важливе значення має праця колишнього начальника штабу Дивізії, майора Вольфа-Дітріха Гайка (Гайке), під оригінальною назвою *«Sie wollten die Freiheit: Die Geschichte der Ukrainischer Division 1943–1945»*. Згодом, у 1988 р., ця праця була перекладена і видана Науковим товариством імені Т. Шевченка англійською мовою під назвою «Українська Дивізія «Галичина» 1943–1945. Мемуари». Ця книга подає документальні дані щодо походження, змісту, мети і долі Української Дивізії.

Наведені вище праці містять достатньо матеріалу, щоб спростувати будь-яке неправильне (перекручене) уявлення про цю військову частину. Тим не менше, видумки, дезінформація, різні звинувачення Української Дивізії в сконні військових злочинів продовжують підніматися і оприлюднюватися, і при цьому, як правило, – зловмисно.

НАКЛЕПИ, ОБМОВА ТА РІЗНЕ БЕЗЧЕСТЯ

Два з недавніх прикладів такого звинувачення будуть приведені нижче. До них відносяться:

Телевізійний «документальний» фільм «СС у Великій Британії», який транслювали в ефірі на історичному каналі 24 вересня 1999, в Лідсі, Англія. Другий приклад, книга Сол Літтмана, написана і опублікована в Канаді видавництвом *Black Rose Books* під назвою «Чесні військовики чи кровожерлivi вбивцi: Українська 14-а Ваффен-СС Дивізія «Галичина»», Монреаль, 2003 рік.

Слід відразу зазначити, що українська реакція, викликана телевізійним фільмом «СС у Великій Британії» довела, що фільм був зловмисно сфабрикований на хибних підставах; тепер книга Сола Літтмана дуже мало розкриває справжню суть предмету.

Я мав нагоду зустрітися з Солом Літтманом, коли він був запрошений як гость-доповідач на зустрічі з громадою в Українсько-му Робітничому Домі (комуністичний), у п'ятницю, 24 жовтня 1997, у Вінніпезі. Тоді він виступив з доповіддю «СС Галичина». Літтман зробив ряд заяв, які були неправдивими. З цього питання я зробив йому зауваження і попросив копію його доповіді з тим, щоб я міг відповісти на його звинувачення. Містер Літтман відмовився задовільнити моє прохання, але сказав, що я зможу прочитати про це у його майбутній книзі. Після того ми обмінялися адресами. Тепер книга вийшла, але я не маю бажання ані бачити її, ані, тим більше, читати. На цій окazії в місті Вінніпег я прочитав думки Літтмана і цього достатньо.

«Кровожадні вбивці»... Таке пряме і відкрите звинувачення висловлене з явним почуттям легкості... проти канадців у Канаді.

Якщо митрополит Андрей Шептицький протистояв Гітлеру у питанні вбивства єреїв, він ніколи не дав би його благословення на формування армії «кровожерливих вбивць». У Львові Шептицький врятував життя близько дюжині (12) рабинів і сотням єреїв.² І це був Шептицький, який схвалив формування Дивізії «Галичина» з повним усвідомленням умови, що вона буде боротися тільки проти комуністичних сил СССР і нікого більше.³

Більшість вчених/письменників відзначають, що коли стало відомо про формування Української Дивізії, більше 80 тисяч мужчин добровільно зголосилися але, за словами Михайла О. Логуша, лише близько 20 тисяч були набрані, вишколені та підготовлені до бойових дій. Чому така висока відмова від послуг добровольців? Логуш припускає, що причиною був страх німців перед озброєнням такої великої кількості українців, бо вони не довіряли їм.⁴

² Мірчук П. Зустрічі і розмови в Ізраїлю. – Нью-Йорк–Торонто–Лондон, 1982. – 128 с. – С. 11–14.

³ Гайке Вольф-Дітріх. Українська Дивізія «Галичина». Історія формування і бойових дій у 1943–1945. – Наукове Товариство імені Тараса Шевченка. Торонто Париж–Мюнхен, 1988. – С. 5. Мельник, Майлі Джеймс. До бою: Формування та історія 14-ї Галицької Ваффен-СС Дивізії, Neillion and company, Solihull, West Medlands, Англія, 2002 рік. С. 29.

⁴ Логуш, Майлі О. Дивізія «Галичина» Ваффен-СС Гренадерська Дивізія 1943–1945, Шиффер військова історія Атен, Пенсильванія 1997. С. 74–77.

ПЕРСОНАЛ ДИВІЗІЙ

Тепер розглянемо, хто ж були добровольці до лав Дивізії? Більшість авторів погоджується, що першими добровольцями була українська інтелігенція. Мирослав Кушнір у своїй книзі «Слова із книги бою» пише: «Вчора вони добровільно реєструвалися до СС. (Німці забороняли українцям називати себе SS. – Яриусь С.) Усі жителі Синяви заражена, в тому числі диригент Білик. Я думаю, що ще два тижні мине, як ми теж будемо на «шляху Цезаря (принаймні інтелектуали, як це буває у всіх містах.)».⁵

Майор Гайке у своїй книзі «Українська Дивізія «Галичина» говорить: «Самий факт, що багато молоді яка вступила до Дивізії – члени галицької інтелігенції, – підкреслив необхідність запевнення того, що з політичної точки зору участь у ній була успішною (читай правильною. – С.Я.)».⁶

Генерал Павло Шандрук у своїй книзі «Сили Доблесті» твердить: «Мене повідомили, (д-р Макарушка. – С.Я.), що 90% (Дивізії. – С.Я.) становить українська інтелігенція».⁷

Майкл Дж. Мельник у своїй книзі «До бою» подає наступні дані: «Вербування студентів середніх шкіл і університетів відбувалося при допомозі вчителів та директорів коледжів. Подібно до українського духовенства, багато з них відкрито підтримували концепцію Дивізії як майбутню українську силу. Вчителі заохочували своїх учнів-студентів вступати в ряди дивізійників, деякі з них навіть не закінчили своєї освіти. Інформуючи про розвиток кампанії вербування, газета *Станіславське Слово* від 23 травня 1943 звернула увагу на зростання кількості студентів та подала декілька прикладів хто зробив це під керівництвом свого коледжу або директорів шкіл.

Провід організації Виховних Спільнот Української Молоді (ВСУМ), яка була наступником Української Асоціації Молоді «Пласт» воєнного часу, також підтримував Дивізію і закликав своїх членів до приєднання. Ця організація була подібна до руху Британської Бой Скаут і була розділена на три вікові групи: 7–12 років (молодша), 12–18 років (середня група) і 18–30 (старша).

⁵ Кушнір М. Слова із книги бою, «поклик сумління». – Львів, 1994. – С. 198–199.

⁶ Гайке Вольф-Дітріх. Українська Дивізія «Галичина». Історія формування і бойових дій у 1943–1945. – Наукове Товариство імені Тараса Шевченка, Торонто–Паріж–Мюнхен, 1988. – С. 70.

⁷ Шандрук П. Сили доблесті: Мемуари. – К.: Вища школа, 1999. – С. 94.

Вона мала військову форму, була аполітична національна організація в Галичині, яка не мала прямої приналежності до будь-якої політичної партії чи руху. Високо-патріотична, її члени, налічуєчи тисячі, часто брали участь в організованому відпочинку на природі, в спортивних заходах, і вважалися чимось на зразок еліти серед української молоді. Між їх заражуванням в травні 1943 року і закликом в липні багато членів цієї популярної групи взяли участь у мітингах по вербуванню. Насправді їх присутність була значним фактором у переконанні до вступу багатьох інших».⁸

Доступні дані дають докладні докази, хто відгукнувся на заклик молодих людей добровільно вступати в ряди Дивізії «Галичина». Як видно, вони були сумлінним та патріотичним елементом українського народу, і цей факт був визнаний авторитетними джерелами. Навіть в Британському інтернуванні, більше 9 тисяч мужчин були з наступних соціологічних прошарків:

Селяни і сільськогосподарські працівники	5060
Некваліфіковані робітники	1380
Студенти	1100
Професійні працівники	650
Працівники адміністрацій	460
Торговці	185
Священнослужителі, лікарі, юристи і т. д.	160
Вчителі	110. ⁹

Варто зазначити, що особам, які були засуджені на термін більше 4 років позбавлення волі, було відмовлено у вступі до Дивізії. Тож, після вищесказаного можна запитати: як може хтось до такого роду людей наважитися приkleїти ярлик «кровожерливі вбивці»?! Хіба це не ганебно, що такі дії толеруються цивілізованими людьми і до того ж в той час, коли є так багато турбот (розмов) з приводу прав людини, людської гідності і таке інше?

⁸ Мельник, Майкл Джеймс. До бою: Формування та історія 14-ї Галицької Ваффен-СС Дивізії, Hellion and company, Solihull, West Medlands, Англія, 2002 рік. – С. 30.

⁹ Ієрша Українська Дивізія УНА у британському полоні в Італії. Ріміні 1945–1947. – Нью-Йорк, 1979. – 327 с. – С. 67.

*Генерал Павло Шандрук. За боротьбу проти німців
Польський уряд нагородив його орденом «Віртуті Мілітарі»*

Генерал Михаило Крам

Рімінська православна каплиця з дзвіницею

Члени Православного церковного братства

ПРИЧИНИ ФОРМУВАННЯ ДІВІЗІЇ

Феномен Дівізії та її завдання. Завданням Дівізії було в ім'я України та її захисту піднятися на відкриту збройну опозицію супроти найбільшого зла в людській історії і ворога України – со-вєтського комунізму! Це було завданням Дівізії і такою була доля її персоналу – наша доля. Все це було продумано і обґрутовано політично. Мабуть не всі розуміють цей патріотичний, хоч тра-гічний елемент. Багато хто ставиться до Дівізії, як ніби це була така собі романтична річ. Це так не було! Слід врахувати думку Митрополита Андрея Шептицького про Дівізію, який своїм по-літично зрілим міркуванням заявив, що немає ціни, яка не пови-нна бути заплачена за формування української армії! Саме тому Дівізія була сформована. Вона була сформована зрілим політич-ним міркуванням. Нічого романтичного в цьому не було. Хоч, дійсно, ціна була висока.

Тепер розглянемо, що ж спонукало українців вдатися до та-кого кроку, як формування військової частини паралельно з ні-мецько-фашистськими військами.

Дивно, але ми читаємо про цю мотивацію в листі від Британ-ського Міністерства Закордонних Справ, датованому 4 вересня 1950 року в Канаду, у відповідь на запит щодо українських бі-женців. Ось зміст цього листа:

ПЕРЕВІРКА ТА НАЯВНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНЦІВ:

Л. Скопес, Міністерство Закордонних Справ Великобританії.
До Парламенту Канади 4 вересня 1950. Відповідь на Канадський
Запит у справі 14-ї гренадерської Дівізії «Галичина».

**КОНФІДЕНЦІЙНО
(СЕКРЕТНО)**

Сер (Пане -СЯ),

Посилаючись на Ваш лист №.AR 408/7 від 21 серпня у спра-ві українських біженців, в даний час в Сполученому Королівстві, які раніше служили в німецьких збройних силах, я маю наказ від Секретаря Містера Бевіна, поінформувати Вас, що ще будучи в Італії, ці люди були перевірені совєтською й англійською місія-

ми і, що ані тоді, ані згодом не було знайдено ніяких доказів, які підтверджували б, що будь-котрий з них воював проти західних союзників чи скоїв злочини проти людства. Їх поведінка, з того часу, як вони приїхали до цієї країни, була добра, і вони ні за яких обставин не наказали, що їм нав'язані догми нацистської ідеології.

Зі звітів спеціальної місії, створеної Воєнним Міністерством для перевірки цих людей, виглядає ясно, що вони добровільно боролися проти Червоної армії з національних мотивів, які були викликані (спровоковані) поведінкою советських владей під час попередньої окупації Західної України після Німецько-Советського Пакту (Договору). Хоч комуністична пропаганда постійно намагалася зобразити їх, як і багато інших біженців, як «зрадників» і «воєнних злочинців», цікаво відзначити, що ніяких конкретних звинувачень у скоєнні воєнних злочинів не було виявлено советським або будь-яким іншим урядом проти ні одного члена цієї групи...

[Підпис] Л. Скопес

ПРОТОКОЛ

29 серпня [1950]

Як буде видно з ВР 2384 02685 (1947), ці звинувачення були зроблені проти цих українців і раніше, але немає нічого, що доказувало б, що там є хоч частка правди. Поінформуймо Парламент Канади про факти, які є в нашему розпорядженні.

[Підпис] А.В.Г. Вілкінсон¹⁰

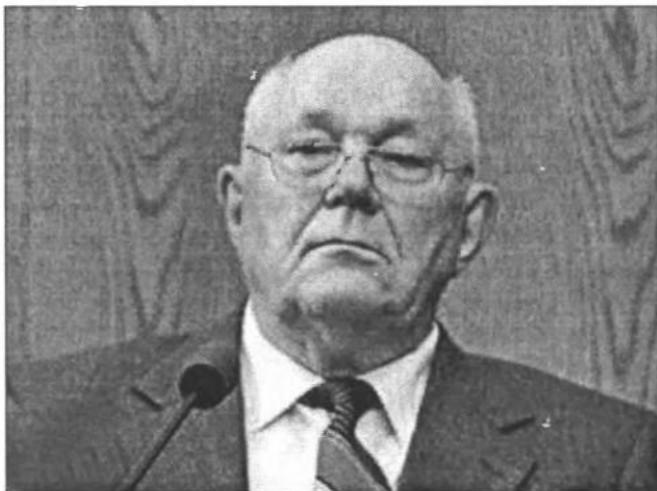
Лист Л. Скопеса до Парламенту Канади є об'єктивна й збалансована думка Міністерства Закордонних Справ Великобританії у відношенні до Української Дивізії; вона дає дуже важливі висновки щодо української військової частини, вказує на справжню патріотичну мотивацію для її формування і підкреслює дуже сильний стимул українського досвіду советської поведінки під час окупації Західної України в 1939–1941 рр.

¹⁰ Передруковано з «Ми спростовуємо наклепи українофобів» (Двомовне видання). Братство Ветеранів 1 -ї Дивізії Української Національної Армії, Торонто, 2001. – С. 9

Українці гідно поводилися і були безневинні нацистської ідеології. Міністерство Закордонних Справ Великобританії не знайшло причини для звинувачення українців в «кровожерливому» нахилу і, ймовірно, дивується, чому до цих пір існують сили, які висувають проти цього народу такі хибні та безпідставні звинувачення?

Міністерство закордонних справ Великобританії підкреслює той факт, що члени Дивізії «Галичина» були перевірені Советською і Британською місіями, але вони не знайшли причини, щоб звинуватити бодай одного українця у вчиненні будь-яких воєнних злочинів.

Всі звинувачення українців у скоснні воєнних злочинів або злочинів супроти людства базуються на брехні. Для переконання вистачить заглянути до книги Петра Мірчука «Мої зустрічі і дискусії в Ізраїлі». Автор наводить безліч прикладів звинувачення українців у переслідуванні євреїв, але він доказує що це не так; він розкриває всі види перебільшення з тієї простої причини, щоб нас оббрехати, зганьбити й очорнити.

*Ivan Dem'янюк,
звинувачений на сфабрикованих підставах,
заарештований, позбавлений американського громадянства,
депортований до Ізраїлю, принижений, але визнаний безневинним,
повернувшись в США, однак його продовжують непокоїти далі.*

Тут приходить на думку нещасна жертва Іван Дем'янюк. Він був звинувачений на фальшивій підставі, що ніби це він був охоронцем у горевісній Тремблінці; його заарештували, позбавили американського громадянства, депортували до Ізраїлю; його возили в клітці по містах цієї країни, де сотні «очевидців» вказували пальцями на нього, звинувачуючи і лементуючи, що він – це сумнозвісний Іван Грозний. Однак один чесний єврейський адвокат доказав його невинність перед світом, і Дем'янюк був звільнений. Він ще живе, хоч спокою йому не дають. Тепер виникає питання, як йому вдалося зберегти рівновагу духу в таких страшних умовах, які лише справжній геній зла міг придумати? Влада брехні і людської природи...

УКРАЇНЦІ І ЄВРЕЇ

Коли єврейський народ був вигнаний з країн Західної Європи, він знайшов свій притулок у Західній Україні. Євреї жили там, служили своїм польським панам і процвітали. Українці пам'ятають про ті часи, вони співають пісні про них і продовжують чути звинувачення в переслідуванні євреїв, навіть якщо вони фальшиві. У цій справі, я знову посилаю шановного читача до книги Петра Мірчука. Історія доказує, що більшість з цих звинувачень неправдиві, придумані, неточні або відверто фальшиві. Проте, є один випадок, коли наші предки завдали шкоди єреям: це було знищення Святославом Завойовником єврейської держави Хозарії. Можливо ми й досі платимо за цей вчинок. Євреї не забивають, не прощають і не підставляють другу щоку. Вони вдаються до помсти. Досить поглянути на події в Ізраїлі сьогодні...»¹¹

А в нашій недавній історичній долі євреї були особливо активні. Наприклад, серед 180 відомих чекістів/кегебістів в Україні євреї було 90, росіян – 34, українців – 16. А щодо Хозарії, я знаю про це, але документального доказу, що за знищенння Хозарії Святославом Завойовником єврейські старші поклялися віковічною помстою Києві, у себе не маю.

¹¹ Фореста А. С. Та Несвята Земля. – Торонто: «Маклеланд і Стюард», 1971.

ДЕЯКІ КОРОТКІ ІСТОРИЧНІ РОЗДУМИ

Сучасна Україна знаходитьсья на території, яка була серцем Київської Русі, Київ був її столицею. Київська Русь/Україна (Русь) протягом століть захищала Центральну та Західну Європу від нападу азіатських орд. А вкінці, в 1240 році під тягарем нападів впала, в той час коли європейська християнська цивілізація була врятована. Пізніше, коли в XVII столітті турки знову нападали на християнську Європу, – то це були українські козаки, які здобули вирішальну перемогу над турецькими військами в 1621, в 1673 – близько Хотині, Україна, а в 1683 році, – захищаючи Віденсь, Австрія.

Командиром європейських сил був польський король Ян Собеський. Він визнав, що нічого не зміг би зробити без сил українських козаків. Козаків попросили виступити проти турків, і це був саме український козак, який зламав хребет турецької і татарської армії перед самими воротами Відня. Ян Собеський визнав перемогу козаків, а Папа Римський 2 лютого 1684 відслужив Молебень подяки Богові за оборону Європи козаками. Тепер Папа Римський Іоанн Павло II, виїзджаючи з України в червні 2001 року (після свого візиту), згадав про послугу України і сказав: «Дякую тобі, Україно. Це ти завдяки невтомній і геройчній боротьбі з загарбниками захистила Європу».

ДОСВІД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Тепер, про силу і сенс нашого похмурого досвіду, наші страждання під владою советів. Міністерство Закордонних Справ Великобританії було свідоме цього. Документальні джерела для підтримки моєго твердження будуть: 1. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи – факти – документи. – Служба безпеки України, Київ, 1997. І ще: Сулко В. Історія України, Рівненський державний гуманітарний університет. – Рівне, 2001, яка рекомендована Міністерством освіти як методичний посібник. Я наведу лише окремі, найбільш вагомі випадки. Проте я повинен вибачитися, якщо деякі з випадків виявляться надто жахливими.

З XVII століття на нещастя українського народу прийшли московити з Московії, яку Петро I перейменував на Росію. У 1654 році Козацька Україна або Козацька Гетьманщина, вступила в невдалий союз із Московією, яка незабаром знехтувала всі

умови альянсу, скасувала Гетьманщину і автономію України, підкорила Українську Православну Церкву та впровадила кріposne право. Українці постійно повставали проти російського гніту. Італійський вчений, Франко Вентурі в своїй книзі «Коріння Революції», 1966, с. 64, стверджує, що від 1826 до 1849 було 572 селянські повстання, більшість з них в Україні. Тут становище селянства було нестерпним, але найгірше чекало ще попереду під час і після Великої Жовтневої російської революції.

Революція, по суті, підняла надії українського народу на створення демократичної держави і, дійсно, Українська Народна Республіка постала, хоч пропрималася лише три роки. Вона знала поразки у війнах проти поляків і російських більшовиків. Східна та центральна частини України були проголошені частиною СССР, в той час як більшість західних регіонів були окуповані Польщею. Це де і коли небезпечний досвід українського народу набрав своєї швидкості, а найбільш руйнівним був під владою советської Росії. Тим не менш, такий винахід ХХ століття, як концтабори, був ініціативою не нацистської Німеччини, а хижої Червоної Москви, тогоджаної Польщі. Його формування під керівництвом Костека Бернадського в Березі-Картузькій, добре відоме явище у Східній Європі; там багато членів української інтелігенції та духовенства заплатили за патріотизм своїм життям. Це слідувало за польським засобом вдаватися до жорстокого умиротворення цивільного населення в Галичині на початку 30-х років минулого століття. Це справа історичного факту.

РОБЕРТ КОНКВЕСТ ПРО ТЕРОР-ГОЛОДОМОР

Тепер, щоб ознайомити західного читача з розмірами страждань, яких зазнав український народ від геніїв зла Советського Союзу, необхідно процитувати західні джерела. Речі, які будуть сказані на цю тему є неймовірні, їх неможливо усвідомити. Нижче наводиться частина із вступу до книги «Жнива скорботи. – Радянська колективізація і терор голодом» Роберт Конквест, Преса Університету Альберти, 1985. Задля показу повнішої картини цього явища, про яке мова, посилання повинно бути дещо довшим. Роберт Конквест починає вступ, намагаючись пояснити своє завдання щодо цієї теми, яка його турбує. Його розуміння всієї ситуації є добрим. Він пише:

ДОКУМЕНТАЛЬНІ СВІТЛИНИ / ІЛЮСТРАЦІЇ:

Ганьба XX століття

*Несамовиті звірства.
«Пацифікація» 1930 р.
в Східній Галичині*

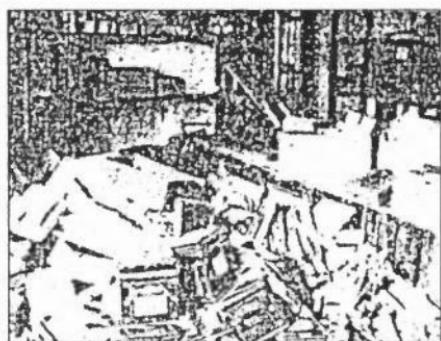

*Одна з тисячних жертв
польських поліційно-
військових звірств
під час «пацифікації»
1930 р.*

*Так виглядають
помасакровані жертви
«пацифікації»*

*Польська вулиця гуляє...
Пацифікація в 1930 р.
в Східній Галичині*

*Одна з численних зруйнованих
кооперативних крамниць
під час пацифікації*

*Польща як
«забороло християнства»*

*Паде баня... м. Крилів
Грубешівського повіту.
Під руїнами цієї церкви
згинув поляк, що
насміхався з нашої відправи...*

*Одна з численних зруйнованих
читалень: подерта театральна
занавіса, пробитий колом
портрет Т. Шевченка.*

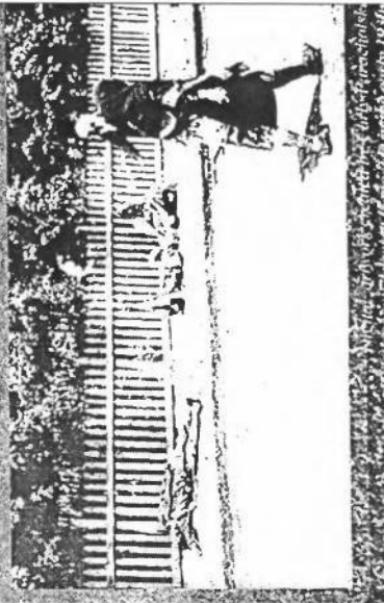
*Церква в м. Крилів
після зруйнування*

Stalin's Destitution

THE OBJECTIVE of Stalin's engineered famine was to destroy the Ukrainian national idea by wiping out the national elites and their social support base, and then by turning the peasants who survived the Holodomor into obedient collective farm workers — virtually slaves of the state.

DESTITUTION. In the autumn of 1932, the first of many "destitute" collectivized farmers, an older woman from the village of Shchuchye, died of starvation. Between October and November of 1933 over 100,000 people starved to death in Ukraine, at a rate of 1,000 per day.

Віктор Цимбал. 1933 – голод в Україні

«Коли я пишу ці слова (1985 р.), п'ятдесят років тому територія України де жили козаки та інші області, на сході – це велика протяжність території з сорока мільйонами населення – була, як один величезний Бальзен. Чверть сільського населення, чоловіків, жінок і дітей, лежали мертві або вмираючі, інші перебували в різних стадіях виснаження без будь-яких сил хоронити сім'ї або сусідів. У той же час (станом на Бальзен) сittі загони поліції чи партійних активістів наглядали за жертвами.

Це була кульмінація «революції згори» як говорив Сталін, в якій він і його соратники нищили два елементи, на які вони дивилися, як на непоправно ворожі для режиму: селянство УССР в цілому і українська нація зокрема.

З точки зору існування режиму і політики, п'ятдесят років – це великий термін. У плані особистого життя це не так багато. Я зустрічав чоловіків і жінок, які пережили все це дітьми або навіть у молодому віці, про що читатимете. Серед них були люди, які почували себе винними за те, що вижили, хоч що це нерациональна ганьба, і чи вони повинні жити, коли їх друзі, батьки, брати і сестри померли; таке також можна почути від людей, які вижили, пройшовши через нацистські табори. З іншого боку, те що сталося, було частиною нормального політичного переконання сьогоднішніх правлячих діячів Кремля. І в цьому випадку система, створена в площині селянства, є частиною соціального ладу, який існує сьогодні. Методи для його створення не були відкинуті, за винятком несуттєвих.

Подiї, з якими ми маємо справу, можна пiдсумувати наступним чином. В 1929–1932 рр. Советська комунiстична партiя пiд керiвництвом Сталiна, з причин, якi виринуть в ходi нашої розповiдi, вдарили подвiйним ударом по селянству СССР – розкуркулення та колективiзацiя. Розкуркулення означало вбивство або виселення на Пiвнiч мiльйонiв селян з сiм'ями, в принципi бiльш заможних, а на практицi найбiльш впливових i найбiльш непокiрних у вiдношеннi до партiйного корiта. Колективiзацiя означала повне знищення приватної власностi на землю, а селянство, яке залишилося колективiзувати в «колективнi» господарства – пiд партiйний контрол. Цi два заходи призвели до загибелi мiльйонiв людей серед переселених, зокрема, та серед непереселених в деяких областях, таких як Казахстан.

Потім, в 1932–1933 роках прийшов, що може бути описано як терор-голод на колективізоване селянство України, в значній мірі українців Кубані (включно з районами Дону і Волги). Квота здачі зерна встановлювались набагато вища можливої, відбираючи все зерно, а також не дозволяючи надходження допомоги голодуючим ззовні – навіть з інших районів-областей СССР. Ця акція, була ще більш нищівна для життя, ніж в 1929–1932. Вона супроводжувалася широким розмахом нападу на всі українські церкви. Придумана непокора, тобто невиконання норми здачі зерна українськими селянами, була явним звинуваченням їх у націоналізмі: все це було відповідно до вислову Сталіна, що національне питання було, по суті, селянським питанням. Український селянин таким чином страждав подвійно – як селянин і як українець.

Таким чином, перед нами є два різних або частково різних елементи: боротьба партії з селянством і боротьба партії з українським національним почуттям. І перші ніж говорити про кульмінацію цієї історії, ми повинні вяслити підґрунтя обидвох. Це робимо в першій частині цієї книжки.

Якби там не було, центр нашої розповіді – в подіях від 1929 року по 1933 рік. У цей період, приблизно такою ж тривалістю, як Перша світова війна, боротьба на тому ж рівні відбулася вsovетському селі. Проте обмежуючись до одної держави, кількість смертей у війні Сталіна проти селян була вища, ніж загальне число смертей у всіх країнах разом у Першій світовій війні. Відмінність полягала в тому, що у советському випадку для практичних цілей тільки одна сторона була озброєна, а жертви (як і слід було очікувати), були майже всі, на другому боці. Більше того, ці жертви, то були жінки, діти і люди похилого віку.

Є сотні історій та інших праць, присвячених темі Першої світової війни. Було б неправдою сказати, що немає книг про колективізацію і терор-голодомор. Насправді, багато чого було опубліковано, але майже все було або документального, або спеціального (особливого) характеру (і я глибоко вдячний обидвом). Але немає ніякої історії в повному розумінні цього слова. Мета цієї книги дивна. Це необхідність зареєструвати в суспільній свідомості Заходу знання і почуття головних подій з участю мільйонів людей і мільйонів смертей, які мали місце в пам'яті живих.

Але як це можливо, коли ці події ще повністю не були зареєстровані в нашій суспільній свідомості?

Мені здається, що є три головні причини чому. Почнемо з того, що вони, видаються, далекими від західного досвіду. Саме слово «селянин» є дивним для американця або британця, посилаючись на умову, що це далекий край, давно минулі часи. І справді, історія російського чи українського селянина дуже відрізняється від британського або американського фермера.

Також, в західній свідомості Україна не представляє себе як нація, як наприклад Польща або Угорщина чи навіть Литва. У наш час вона мала нестійку і короткосучну незалежність лише протягом кількох років. На наших картах вона протягом двох століть була лише як частина Російської імперії чи Сovетського Союзу. Її мова порівняно близька до російської – як голландська до німецької або норвезька до шведської – не торкаючись політичних почуттів, через відсутність інших знань.

І останнє, однією з найважливіших перешкод для розуміння була здібність Сталіна та совєтської влади приховувати або заплютувати факти. Більше того, їм сприяло багато західників, які з тих чи інших причин бажали обманути або бути обманутими. І навіть коли факти або деякі з них просочувалися в справжньому (реальному) вигляді в західну свідомість, то тут напоготові була совєтська формула, яка, як правило, спростовувала на свій лад або бодай виправдовувала їх. Зокрема була вироблена уявя-ярлик на поняття експлуататора «куркуля-кулака» – багатий, владний і непопулярний, злочинний, навіть якщо дріб'язково, негуманний, як ворог партії, прогресу і селянських мас. Насправді, якщо таке поняття дійсно існувало, то воно зникло у 1918 році; і те слово було застосоване до господаря з двома або трьома коровами, або навіть біднішого хлібороба, але який добре становився до першого. І до моменту терору голодом, навіть їх було неможливо знайти по селах.

Ці дії совєтського уряду були тісно пов'язані між собою. На перший погляд не було ніякого необхідного зв'язку. Логічно, розкуркулення могло відбутися без колективізації (і щось подібне дійсно відбулося в 1918). Колективізація могла відбутися без розкуркулення – і деякі комуністи саме до цього й закликали. І голод не повинен був мати місця.

Причини, чому режим наніс всім і кожному з компонентів цей потрійний удар випливатимуть з нашого контексту.¹²

¹² Конквест Р. Жнива скорботи. Радянська колективізація і терор голодом. – Преса Університету Альберти, Канадський інститут українських студій, Едмонтон, Канада, 1988. – С. 3–6.

СОВЄТСЬКІ КАРНІ ОРГАНІ

Основна увага міркувань Роберта Конквеста, обмежена періодом з 1929 по 1933 роки, що й насправді було його завданням розповісти історію нелюдського терору-голодомору 1932–1933 років, виробленого (штучно викованого) на український народ за наказом советської держави. Тим не менш, це не було початком страшного досвіду українського народу. Ці події почалися з моменту занепаду Української Народної Республіки і введення комуністичного ладу в Україні. Щоб проілюструвати це, наведу лише один приклад, як це записано в книзі Віктора Сулка «Історія України». Він пише: «*Карні органи більшовиків здійснювали нечувані злочини. Наприклад, в 1922 році начальник ЧК (пізніше КГБ - СЯ) Фелікс Едмундович Дзержинський видав наказ про полювання на всіх українських безпритульних дітей/дітей-сиріт, ловити і знищувати їх. Баржі з цими сиротами були затоплені в Чорному морі. Головними виконавцями цього наказу були головний кат ЧК Фелікс Дзержинський, начальник районного відділу ЧК Блумштейн, комендант Кисва Фейман, начальник в'язниць у Київі Кац та інші.*¹³

Чи хтось на Заході чув про це? Чи багато хто хоче (хотів) чути про них? Тим не менш, саме тут слід шукати «кровожерливих вбивць»...

Тепер я відчуваю обов'язок сказати про них більше, бо це ті, котрі винні у прірві нашого «нечуваного досвіду». Тим не менш, дійсно відрядно читати, що Міністерству закордонних справ Великобританії було відомо про надто важке становище українців. Крім того, не менш відрядно знати, що містер Вінстон Черчіль, маючи на увазі феномен Української Дивізії на боці Німеччини, зауважив: «А що іншого їм залишалося робити...»

У час падіння нацистської (фашистської) Німеччини для українців залишився єдиний раціональний і практичний вибір, а це не чекати повернення загрозливого нелюдського більшовизму. Захід закрив очі на реальність цієї загрози, на превеликий жаль і розчарування людей Східної Європи, які, наслідуючи український вибір, тисячами тікали від наступів Червоної армії, – поповнюючи у той час сучасний феномен таборів ДП в Західній Німеччині. Вони тікали на Захід не з любові до нацистів, а радше – від терору комунізму. Більшість націй, як і українці, сформували свої військові частини на боці німецьких військ для боротьби з єдиним ворогом – російським більшовизмом і міжнародним комунізмом.

¹³ Сулько В. С. Історія України.: навчал.-метод. посібник / В. С. Сулько. – Рівне, – 2001. – 382 с. – С. 124.

National Academy of Sciences of Ukraine
M. S. Hrushevsky Institute
of Ukrainian Archaeography and Epigraphy
Security service of Ukraine

Національна Академія Наук України
Інститут української археографії
та джерелознавства ім. М. С. Грушевського
Служба Безпеки України

Yuri SHAPOVAL
Volodymyr PRYSTAIKO
Vadym ZOLOTARIOV

Юрій ШАПОВАЛ
Володимир ПРИСТАЙКО
Вадим ЗОЛОТАРЬОВ

СНЕКА-ГПУ-НКВД in UKRAINE:

people
факты
documents

ЧК-ГПУ-НКВД в УКРАЇНІ:

особи
факти
документи

KYIV
April
1997

КИЇВ
Апріль
1997

На світлинах я з друзями Іваном Шелестом (вгорі) і Петром Калеником (внизу) після довгих років розлуки. Обидва були зі мною в Німеччині. Коли ми з Дмитром Мамчуром (а з нами й П. Каленик) вирішили вступити в ряди Дивізії «Галичина», Іван Шелест залишився і скоро був «визволений» частинами Червоної армії. Але як їх визволяли? Їх всіх негайно змобілізували до Червоної армії і без будь-якої підготовки, без уніформи, без зброї погнали в наступ на німецькі скоростріли, а ті вибивали їх без будь-якої пощади. Іван Шелест у наступі на німців попав на міну і втратив ногу. Його лікували і він евентуально повернувся до Лідихова. З нагоди моїх відвідин рідного села, я задумав відвідати Івана Шелеста. Один з моїх племінників підівіз мене до Іванової хати. Він був на дворі. Як я вийшов з автомашини, Іван Шелест довгенько дивився на мене, а тоді голосно кликнув: «Стъопа!». Я підбіг до нього, ми обійнялися – після 57 років розлуки. На світлині вгорі, ми в розмові і в пригадках прояснитого, минулого. Ми згадували й те, чого сподівалися і чому стільки з нас вирішили іти до війська.

З цієї нагоди я відвідав також Петра Каленіка. Він був з нами в Дивізії «Галичина», але коли нас транспортували до Італії, наше авто якось перевернулося, і Петро зазнав травми голови. Його негайно забрали в лікарню, і так про його долю ми не знали нічого. Він попав у військову лікарню польського корпусу. Там українці заопікувалися ним, згодом перебрали його в цивільну одягу і передали совєтській репатріаційній комісії. Він дістався в Україну і працював на Донбасі. Але захотів відвідати рідні в Лідихові. Він повернувся, але скоро був арештований і ув'язнений на десять років. Згодом він повернувся на Волинь, одружився і живе в селі Комарівка. Там я його відвідав і стою з ним на світлині (він справа).

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДРОЗДІЛИ І ЄВРЕЇ У НІМЕЦЬКІЙ АРМІЇ

Народи вільного Західного Світу повинні знати, що крім Української Дивізії «Галичина», було сформовано близько тридцяти (30) Дивізій СС із загальною кількістю вояків до одного мільйона. Командир російських антибільшовицьких сил – генерал Власов і генерал Кубанського козачого війська Н. Шкуро, були видані англійцями в руки советів, так само як і інші антисоветські воєначальники, які були повіщені советами в Москві, які створили з того прилюдне видовище.¹⁴

Вищезгадані антибільшовицькі частини представляли більшість європейських країн. Однак найчисленнішою серед них була Російська визвольна армія (Русская Освободительная Армия) – під командуванням генерала Андрія Власова. Ця армія налічувала більше 300 тисяч солдат. Загальна кількість українських антисоветських сил, що належали до різних формаций, становила близько 200 тисяч.

На боці німців проти советів воювали 27 румунських дивізій, 13 угорських 17 фінляндських і 9 італійських. Менші військові частини проти советів становили скандинавські народи: фландрці, голландці та іспанці і французи.

Феномен іноземних військових частин на боці німецьких військ був названий «Війна Європи проти більшовизму».¹⁵ Творився навіть Британський легіон.

Чи були якісь єврейські військові частини у німецькій уніформі?

За словами Андрія Боляновського, так, були. Він каже, що майже 150 тисяч німецьких єреїв, а також німців змішаної крові, або «чистокровних арійців» були прикріплені до вермахту. Він наводить такі джерела: Вебер М. «Сіонізм і Третій райх» – журнал для історичного огляду, липень-серпень 1993 року, число 13, № 4, ст. 39; і Б. М. Рігг «Гітлерівські солдати єреї. Нероз-

¹⁴ Шандрук П. Сили доблесті: Мемуари. – К.: Вища школа, 1999.

¹⁵ Українська дивізія «Галичина»: історично-публіцистичний збірник / ред. В. Стеценко, М. Ф. Слабошпитський. – К.: Торонто, 1994. – 163 с. – С. 28

казана історія нацистських расових законів і людей єврейського походження в німецьких збройних силах», Канзас (США): Преса Канзас, 2002 рік.¹⁶

Є також документальні дані про наявність євреїв у командних верхах Збройних сил Німеччини. Інформацію про це питання дає Даг Коллінс, канадський кореспондент «Новини Норт-Шор» в неділю 2 лютого 1997. Нижче наводиться частина його звіту:

«Подорож має свої позитиви. Під час подорожі дістаете різноманітну цікаву інформацію, яка ігнорується в Канаді. Коли я був в Англії там газети майорили новинами про євреїв, які служили у гітлерівських військах, як офіцери вищої ранги.

Розповідь з'явилася в «Телеграфі», із заголовком на двох сторінках про «Євреїв в нацистській уніформі»..

Іх було багато. Серед них було два маршали, одним з них був Ергард Мільх, який «керував випуском німецьких літаків і перетворив на Люфтваффе». Його батько був єврей.

Принаймні 77 високопоставлених офіцерів були євреями, або «змішаною єврейськоюрасою, або в шлюбі з євреями». У їх числі було вісім генерал-лейтенантів, п'ять генерал-майорів і 23 полковники.

Сімнадцять «євреїв у нацистській формі» були нагороджені Лицарським хрестом, найвищою військовою нагородою Німеччини. Цілком ймовірно, що іх було набагато більше. Дослідження тривають.

Це був Брайан Рігг, тексанець, який відкрив це під час свого навчання у Кембриджському університеті. Деякі з його далеких предків були німецькі євреї, і він зацікавився їхньою історією. Він досліджував протягом одного року і наткнувся на цей матеріал, зібравши 30 тисяч підтверджуючих документів.

Британська преса була в захваті від цієї інформації, тому що всі вважали, що євреї були абсолютно неприйнятні в гітлерівській Німеччині, і також, що ні один єврей не воював на боці

¹⁶ Боляновський А. Українські військові формування в збройних силах Німеччини (1939–1945). – Львів, 2003. – С. 9–10.

Insights from abroad

Doug
Collins

on the
other hand

TRAVELLING has its uses. You get all kinds of interesting information that is ignored in Canada.

When I was in England the papers were filled with news about Jews who served in Hitler's forces as high ranking officers.

The story broke in *The Telegraph*, which had a headline across two pages about "Jews who were Nazi uniforms."

There were many of them. They included two field marshals, one of whom was Erhard Milch, who "master-minded German aircraft production and transformed the Luftwaffe." His father was Jewish.

At least 77 senior officers were Jewish, or "of mixed Jewish race or married to Jews." They included eight lieutenant generals, five major generals, and 23 colonels.

Seventeen "Jews in Nazi uniform" were awarded the Knight Cross, Germany's highest military honor. In all probability there were many more. The research is continuing.

Some of the stories are bizarre. One Jew got to German-occupied France in 1940 and later joined the Waffen SS under a new name. He is still alive.

Another visited the Sachsenhausen concentration camp to visit his father, "wearing the Iron Cross he had earned in battle."

Another lost his mother in Auschwitz. He and others are now asking whether they were "victims or perpetrators."

A Jewish film-maker and holder of the Iron Cross First Class worked in the German propaganda office in Paris in 1941.

The one who discovered all this was Bryan Rigg, a Texan studying at Cambridge University. Some of his remote forbears were German Jews and he became interested in their story. So he did a year-long investigation and stumbled across this material, accumulating 30,000 supporting documents in the process.

The British press got excited over it because everyone had assumed that Jews were "totally unacceptable in Hitler's Germany; also that no Jew could ever have fought for Hitler."

A leading historian at Cambridge has been quoted as saying, "It makes the reality of the Nazi state more complicated."

He stated, too, that Rigg's research would "inform both the argument about Hitler's role in shaping the holocaust and the debate about anti-Semitism among ordinary Germans."

Precisely. It worries holocaust enthusiasts that Rigg's research may be used by "deniers." But most "deniers" do not deny that large numbers of Jews met their end in the camps and elsewhere. What they question is what they see as the greatly inflated six million story.

British historian David Irving has gone further. He made himself into an international pariah by offering a financial reward for anyone who can produce documentary proof that Hitler ordered the extermination of the Jews. Whatever the truth, no one has yet collected.

Rigg turned up some fascinating tidbits. Former German Chancellor Helmut Schmidt was an officer in the Luftwaffe even though his grandfather was a Jew.

Schmidt kept his background secret. And fought for Hitler.

As the *Telegraph* articles explained, the Nazi race laws defined as a full Jew anyone with three Jewish grandparents. Those with two or even one were seen as "mixed race" and were also denied full citizenship.

But there were all kinds of contradictions and exceptions. Herman Goering once stated, for instance, that he would decide who was Jewish.

As Rigg showed, Hitler himself signed papers decreeing that many whom he knew had Jewish ancestors were of "Aryan descent." Milch, sentenced to a term of imprisonment at Nuremberg, was one of them.

A Jewish Nazi war criminal.

After the conquest of Poland the Americans even asked for, and obtained, the release of a rabbi who was leader of the ultra-orthodox

IN
SIGHTS

Lubavitcher Jews in Warsaw. It was done on instructions from Admiral Wilhelm Canaris, the head of military intelligence who was executed in 1944 for plotting against Hitler.

The rabbi and a group of his followers were sent to the U.S. via Latvia, and the man in charge of the operation was Lt. Col. Bloch, himself a Jew and an Iron Cross holder. Late in the war, though, Heinrich Himmler saw to it that he was discharged from the army.

All of which is very strange. And just as strange is that I have been able to find no mention of it in our media. Not even in *Time* magazine. I wonder why?

— *The North Shore News* believes strongly in freedom of speech and the right of all sides in a debate to be heard. The columnists published in the *News* present differing points of view, but those views are not necessarily those of the newspaper itself.

SAVING YOU
MONEY

What T

Стаття про участь євреїв у збройних силах Гітлера. Між ними; 2 маршали, 77 вищих офіцерів, 8 генерал-лейтенантів, 5 генерал-майорів і 23 полковники. 17 євреїв у німецьких збройних силах були нагороджені найвищою нагородою «Рітер Кройц».

Гітлера. Деякі з фактів дивні. Один єврей попав до окупованої німцями Франції в 1940 році, а пізніше приєднався до Баффен СС під новим прізвищем. Він ще живе...

Інший відвідав концентраційний табір Заксенгаузен, щоб відвідати свого батька; «він мав на собі Залізного хреста, яким був нагороджений за заслуги в бою».

Ще інший втратив свою матір в Освенцімі. Він та інші тепер запитують чи вони були «жертвами злочинців»?

Єврейський режисер і власник залізного хреста І ступеня працював в німецькому відділені пропаганди в Парижі в 1941 році.

Все це дуже дивне. І як не дивно, але мені не вдалося знайти жодних згадок про це в наших засобах масової інформації. Навіть у журналі «Тайм». Цікаво, чому?¹⁷

МІСЦЕ НАГРОМАДЖЕННЯ БРЕХНІ

Елемент брехні: два професори Манітобського університету говорили про брехню і звідки вона випливає. Один з них, українець, запитав свого приятеля-єврея, чому євреї роблять всілякі фальшиві твердження про українців? Відповідь була така: «Поки наші звинувачення будуть турбувати комусь сон – ми будемо їх робити».

Повернемось до питання про брехню.

Щоб викрити брехню, використану проти українців, я наведу декілька прикладів. Ілюстрація Абби Ебан однією фотографією погрому євреїв російськими козаками в 1880 році; але ця ж сама фотографія була використана, щоб зобразити вбивство євреїв українським отаманом Зеленим в серпні 1919 року. Доктор Петро Мірчук розкриває цей факт у своїй книзі «Мої зустрічі і дискусії в Ізраїлі».

Фабрикація більшовиками існування в Україні фіктивної секретної організації «Спілка Визволення України». На основі звинувачення в принадлежності до цієї організації, були проведенні арешти і ліквідація (винищення) мас української інтелігенції – учених, духовенства, а навіть деяких членів партії. Детальніше

¹⁷ Даг Коллінс «Прозріння з-поза кордону», Норт Шорт Нюс, Ванкувер, неділя, 2 лютого 1997.

про цю практику, наведено в «ЧК-ГПУ-НКВД в Україні», Київ, 1997, стор. 38-45. Це і є приклад советської брехні використовуваної проти українців.

Тепер звернім увагу на деякі випадки, які є дивні, проте реальні в «справедливому суспільстві» західних демократій, де звинувачений українець є винним до часу, поки доведена його невинність. Введення в Північній Америці феномена денатуралізації (позбавлення громадянства) і депортації підозрюваних осіб, є кричущим доказом у цій справі.

Найбільша брехня, яка стосується українського народу велика, до того ж незаслужено болюча, було заперечення існування в Україні жахливого терору-голодомору в 1932/1933. Голодомор був запланований і виконаний советською владою під керівництвом наркома Лазаря Кагановича. Вістка про Голодомор досягла Західного Світу. Про це засвідчив британський журналіст Малcolm Maggariдж, але він був осміяний, а світ повірив шарлатану-журналісту Волтеру Дуранте, кореспонденту «Нью-Йорк Тайм». Він навмисно подавав неправдиві відомості про Терор-Голодомор. Більшість американців повірили Дуранте, який став авторитетом в советських справах навіть для президента Рузельята. Винятком був «Чикаський американець» який подав правдиву інформацію про Голодомор, включаючи серію ілюстрацій. Малcolm Maggariдж говорив про Дуранте, як про «великого брехуна, журналіста-лицеміра, якого я будь-коли зустрічав». Цей журналіст/брехун обдурив весь світ про дуже серйозну справу. Але були й інші брехуни, хоч і меншого калібу, метою яких було поширення брехні, яку здається можна виправдати можливістю порушити сон іншій людині. Я згадаю тут деяких з них.

«ДОКУМЕНТИ» ПРО «УКРАЇНСЬКИЙ АНТИСЕМІТИЗМ»

Лише щоб показати документ, використаний єврейськими українофобами для підтвердження їхніх звинувачень про участь українців у знищенні єреїв під час так званих «погромів», ми ілюструємо наступні два «оригінали» та документальні фотографії. Перший взятий з «Покоління Ізраїля», з передовою Абба Ебана, під редакцією Ніла Козодія, підпис під фотографією гово-

рить: «Російські козаки стояли над тілами своїх жертв. Спалахи погромів в 1880-х роках привели до масової єврейської еміграції зі Східної Європи...». Другий взятий з «Мій народ». Історія євреїв, авторства Абба Ебан, с. 349, заголовок говорить: «І вони позували для фотографій» 10 серпня 1919 р. на шляху з Богуслава до Таращі козаки отамана Зеленого безсорою виставляли напоказ трупи євреїв, яких вони вбили. Уважно розглянути дві фотографії: Чи може бути хоч тінь сумніву, що вони ідентичні? Ні. Це означає, що автори книги «Мій народ» звинувачують українців у «погромах» проти євреїв в період між 1918–1920 роками, і як доказ своїх тверджень, представляють фотографії погрому, проведеної царськими військами в 1880 році. А змінюючи заголовок, дістають свідчення, що це була фотографія, знята під час погрому, вчиненого українським провідником повстанського руху Зеленим 10 серпня 1919 року.

Як можна не вивести з цього логічного висновку, що якщо «документальний» доказ був підроблений, фальсифікація явна, тоді погром сам по собі, разом з датою, місцем і злочинцями були сфальсифіковані так само? Треба мати на увазі, крім того, що автор другої праці «Мій народ» Абба Ебан також був співавтором першої книги – що може означати, що він свідомо і добровільно фальсифікував представлені документальні докази як факти для того, щоб просто підкріпити свої звинувачення проти українців. А може він зміг би пояснити, яким чином безсорою показ трупів євреїв, убитих отаманом Зеленим в Україні 10 серпня 1919, сфотографували в 1880 році? З тих пір я дізнався, що ця ж сама фотографія єврейського погрому царською поліцією в 1880 році з'явилася в інших публікаціях з підписом, зміненим на «погром українськими націоналістами колаборантами з Гестапо» в 1942 і 1943 роках!

В такому випадку такі «документальні докази» підтверджують єврейські звинувачення в українському антисемітизмі і погромах євреїв. (З книги Петра Мірчука «Мої зустрічі і дискусії в Ізраїлі», с. 172–173.)

Американський *Журнал «Тайм»* опублікував у Нью-Йорку у випуску за 22 лютого 1993 р. ілюстровану статтю про ситуацію в Боснії, під назвою «Невимовне», з фотографією дівчини, згвалтованої українцями у Львові, Польща, у 1945 році». Серед

Для ілюстрації сказаного вище наводжу приклад: Абба Ебан однією фотографією ілюструє вбивство євреїв російськими козаками 1880 року. Тією ж фотографією доказує придумане вбивство євреїв козаками українського отамана Зеленого 1919 року, а під фотографією подає лукавий підпис: «І вони стали до фотографії». Так лукавить державний муж...

(Above) Russian Cossacks standing over the bodies of their victims. The outbreak of pogroms in the 1880's led to mass Jewish emigration from Eastern Europe.

"And they posed for the picture". On August 10, 1919, on the route from Bohuslav to Tarastcha, Ataman Zeliomy's Cossacks unashamedly display the corpses of Jews they have murdered.

Traditions of atrocity: A Jewish girl raped by Ukrainians in Lvov, Poland. In 1945

Фотознімок дівчини, знятий 1941 року, використаний журналом «Таймс», щоб ілюструвати злочин українців, ніби заподіянний у Львові 1945 р.

українців цей підпис викликав обурлину реакцію. Вони написали в редакцію журналу «Тайм» понад 750 листів. На допомогу українцям прийшло Польське історичне товариство, доказавши що це фото дівчини на вулиці не було знято в 1945 році; ця фотографія була знята німцями в 1941 році, як свідчення їх заяви як советські агенти НКВД вели себе, перш ніж вони втекли (відступили) перед наступаючими німцями 27 червня 1941. Крім того, Львів у 1945 році був під советами, і це не польське місто, а столиця Західної України, Галичини.

Що за обурливе зусилля, щоб зганьбити українців такою грубою брехнею! Де моральна відповідальність редакторів видань, таких як журнал «Тайм» та інших?! Деякі з них – через незнання або злий умисел – приймають і друкують суцільні нісенітниці.

МОЄ СПІЛКУВАННЯ З ЄВРЕЯМИ

Тепер назад до України. У моєму рідному селі Лідихів, жило три сім'ї єреїв. Чоловіки були теслями, жінки домогосподарками. Дві сестри в одній із сімей, Кейла і Хайка, були у віці моєї сестри, і вони часто приходили до нас. Для нас вони були тільки дівчатка, подруги моєї сестри. Два хлопці з іншої сім'ї були молодші, ніж я, вони учащали до нашої школи, і вони були просто двома хлопчиками. Коли німці окупували нашу країну, вони вивезли єрейські сім'ї, помістивши їх у гетто, де вони розділили долю всіх інших єреїв. Моє активніше спілкування з єреями відбулося в Німеччині, де ми, остербайтери, працювали разом з єрейськими групами. Ми працювали на будівельному комплексі Гідроелектростанції (ГЕС). Там, я навіть подружився з Іванком, про якого я ще згадаю в іншому місці.

Що стосується інших єреїв, то я працював з ними, співчував їм, а по можливості намагався полегшити їхній день, допомагаючи їм виконувати їх роботу, таким чином даючи хоч якусь можливість їм відпочити. Це все, що я міг дозволити собі. Я не знаю, що сталося з єреями табору Блехгаммер. Я вступив до Української Дивізії.

Мій більш тісніший зв'язок з єреями наступив у Вінніпезі. Це був час арешту та депортації Івана Дем'янюка до Ізраїлю, щоб постав перед судом за звинуваченням у злочинах проти

євреїв під час Другої світової війни. У той час я був головним Адміністратором (Головою Президії) Української Православної Церкви в Канаді.

Справа з Іваном Дем'янюком заторкнула за живе багатьох людей, при цьому як українців, так і євреїв. Почуття змішувалися, емоції піднімалися. Щоб полегшити ситуацію, два рабини: професор Ніл Роуз і Йона Конгейм, вдалися до Проводу Українських Церков з пропозицією сформувати Раду з метою спільніх зустрічей і регулярного обговорення стану справ. Членами Ради з української сторони були: митрополит Максим Германюк і Василій Федак, всеч. о. д-р Олександер Баран і всеч. о. д-р Степан Ярмусь. Ми зустрічалися раз на місяць, обговорювали і ділилися нашими почуттями, навіть до певної міри стали друзями. Після того якось мені випала рідкісна можливість бути присутнім на церемонії Бас Мітзваг для дочки рабина Йони Конгейма. Особисто я ніколи у своєму житті не мав поганого досвіду з євреями. Я із задоволенням читаю роботи єврейських авторів: Мартіна Бубера, Вілл Герберга і Віктора Франкла. I, наприклад, логотерапія Франкла відіграла визначну роль у моєму формуванні ідей у розвитку концепції пасторальної антропології.

Ніхто не може мені закинути, що я не розумію почуття чи страждання євреїв. Я пам'ятаю їх тяжке становище в умовах окупації Західної України німцями в 1941–1942 роках і пізніше, живучи з ними в Блехгаммер ГУЛАГу, хоч в окремих таборах. Всі ми працювали на будівництві комплексу ГЕС. Їжа, яку ми їли, була та ж сама, але ми – представники всіх європейських націй та деякі азійці – користувалися відносною свободою, ми могли спати ночами, в той час як євреям часто доводилося терпіти нескінченні збірки незалежно від погоди; вони також часто страждали від побоїв охоронюю і своїх капр (єврейська поліція).

Я зінав, що діялося з євреями у їхньому таборі. Іванко, молодий єврейський хлопець з Катовиць, розказував про це мені і польсько-му робітникові Боруцкі з нашої команди. Я співчував Іванкові, але відрізнявся від моїх друзів тим, що вони мали надію на майбутнє. Наступаючі совєтські війська окупували Україну і посувалися на захід. Іванко міг з нетерпінням чекати його звільнення советами; Боруцкі міг піти додому, він був недалеко від того місця, де ми жили і працювали; я в той час не міг мати жодної з цих надій.

Ми разом працювали, разом іноді співали польських пісень і говорили ... але не про дівчат... ми говорили про хліб. Іванко, як і всі єврейські раби, повинен був страждати від смертельної невигоди. Коли наша будівельна площа була майже щоденно атакована американськими ескадрилями, всім нам – остербайтерам (східним слов'янам), полякам, всім іншим людям з європейських країн, англійським та французьким військовополоненим – було дозволено тікати від нещадних американських бомбардувань; вони не бомбили цілі, вони бомбили райони – як бомбили свого часу декілька років тому Багдад. Єдиними людьми, яким не дозволялося тікати з місця, де падали бомби, були єреї. Я почувався винним, коли повертаючись на своє робоче місце бачив Іванка переляканого, покритого шаром пороху. Проте, він жив.

Я пригадую вираз обличчя Іванка як одного разу воно було осяяне благою посмішкою. Це коли наближаючись до мене він їв шматок хліба, знайденого на руїнах розбитої шопи. Це і досі в моїй пам'яті.

Мої спогади ... Вони були дуже гострі (тужливі), наказуючі, і навіть сильні. Вони допомогли мені зробити вибір в моїх труднощах. В пригожий час я добровільно зголосився до Української Дивізії «Галичина». Бо, як Містер Вінстон Черчіль завважив, а що іншого мені залишалося робити...?

ТАЄМНИЙ НАКАЗ ПРО ДОЛЮ ВИВЕЗЕНИХ З УКРАЇНИ

Доля всіх тих, хто був вивезений до Німеччини, була вирішена таємним наказом, виданим комісаром Лаврентієм Берією і комісаром Юрієм Жуковим в липні 1944 року. Наказ був засекречений, проте інформація просочилася. Нижче мій переклад цього Наказу:

ЦЛКОМ
ТАЄМНО

Наказ номер 0078/42 від 22 липня 1944 року, м. Москва..

Від Народного комісаріату внутрішніх справ СССР і Наркомату оборони СССР.

Зміст: Про ліквідацію саботажу в Україні і про контроль над командирами і червоноармійцями, мобілізованими зі звільнених областей України...

... Я наказую:

1. Знищувати по усіх районах СССР усіх українців, які жили під владою окупантів.

2. Знищення буде здійснюватися:

а) у першу чергу українців, які працювали або служили німцям.

б) у другу чергу знищувати всіх інших українців, які були ознайомлені з життям під час німецької окупації.

в) Знищення буде здійснюватися після збору врожаю і здачі його державі для потреб Червоної Армії.

3. Над червоноармійцями і командирами з окупованих районів для забезпечення наступного контролювання:

а) завести в певних відділах спеціальні доссьє на всіх.

б) всі листи перевіряти не цензурою, а призначеним відділом.

в) призначити одного таємного співробітника на 5 осіб командирів і червоноармійців.

4. Для боротьби з антисоветськими групами, відправити 12-й і 25-й каральні відділи НКВД.

Наказ передати до командира полку включно.

БЕРІЯ – народний комісар внутрішніх справ СССР.

ЖУКОВ – заступник наркома оборони СССР.

ФЕДОРОВ – начальник 4-го відділу, полковник.

Секретний наказ був виданий 22 липня 1944 року, опублікований в «Літературній Україні» 27 лютого 1992 року. Віктор Сулько цитує його у своїй «Історії України» (с. 164), але дату його видачі подає 22 червня 1944 року.

Виданий наказ був призначений як суворо секретний (таємний), але зміст його все таки просочився і став відомим поза межами його обмеження. Ми чули про це в Німеччині і усвідомлювали, яка доля спіткала б нас. Це була б марна і безглазда смерть в рядах Червоної армії, з якою багато хто з моїх друзів зустрівся: коли «звільнені», вони були мобілізовані советами і без будь-якої підготовки, без зброї насильно кинуті проти німецьких кулеметів, щоб зустріти свою смерть, сконструйовану інтригами генія зла з метою етнічної чистки советського стилю. Тільки 3–4% жертв цієї цинічної програми залишилися живими. Пізніше, більшість з них були арештовані, кинуті до в'язниць,

де повмирали. Андрій Боляновський зазначає, що після Другої світової війни в Західній Україні не було мужчини, народженого в роки 1920–1925, що залишився в живих. Я не воїн, я більше антрополог, тепер антропоцентричного мислення, але я не хотів помирати безглуздою смертю ні від вогню німецьких кулеметів, ні в підземеллях совєтських в'язниць.¹⁸

ДЕТАЛЬНІШЕ ПРО БРЕХНЮ І НАКЛЕПИ

Тепер повернемося до питання про брехню, зловмисне очорнення (наклепи) обмови українського імені. Деякі спроби наклепу і обмови не тільки заплутуючі, але й лякаючі. Ось цитата з одного з них – копія була взята з *Winnipeg Free Press*, 20 квітня 1998 року:

Коли Павло Стерлінг повернувся до Польщі в 1946 році, він дізнався, що його дружина померла, а його дочка пропала безвісти. Вона до цих пір не знайдена.

Але Стерлінг зміг лише розповісти історію свого повернення в місто Lemberg в перший раз на цьому тижні своєму давно пропавшому шватрові, Мейру Цвікеру, в Торонто. Обидва мужчини не бачилися 58 років. «У нас тепер є нові сім'ї, але ми не можемо забути минулого», – сказав 76-річний Цвікер.

«Минуле в наших думках, наших серцях, ми не можемо забути». Сльози котилися по щоках Цвікера, коли Стерлінг розповідав, що сталося з його сестрою Етель, дружиною Стерлінга.

Стерлінг довідався, що в будинку, в якому колись він жив з його дружиною, живе російська сім'я. За п'ять років він не чув ні одного слова від них з тих пір, як був змушений до служби в російській армії. Йому сказали, що Етель померла під час пологів дочки після того, як її тягли за волосся вниз по сходах з третього поверху українські вояки, святкуючи своє національне свято. Етель була в числі 7 тисяч, що постраждали від рук цих святкуючих. «Це був божевільний день, це був день вбивства» – 83-річний Стерлінг каже тепер ...

¹⁸ Шкварко І. Проклинаю. З щоденника українського політв'язня, Вінніпег, Український Голос, 1947.

Мужчини зустрілися, коли наречена Цвікера запитала у когось, чи знає вона кого-небудь з Lemberg, польського міста, це друге місто по величині після Варшави. Приятелька знала Стерлінгову братову з його другого шлюбу.

Коли Стерлінг почув слова «Цвікер» і «Lemberg», він був певний, що знайшов зв'язок зі своїм минулим.

Я зупиняюся на цій статті пізніше. Тепер про інший недоладний випадок дезінформації і наклепу в ефірі радіопрограмою CBC «Cloud Nine» (Дев'ята хмаря) 16 серпня 1992 року. Розповідь моя була опублікована в «Українському Голосі» 1 червня 1998 року.

У неділю, 16 серпня 1992 року, повертаючись з Кенори, що в провінції Онтаріо до Вінніпегу, я включив в авті радіо. У цій програмі «Cloud Nine» команді артистів було поставлене завдання згадати і поділитися чимось визначним (смішним) у своєму досвіді з життя їх бабусь. Один з членів команди, сказавши, що він народився в Україні, пригадав, що найпам'ятнішим про його бабусю було її зауваження йому, що коли він бачить козака верхи на коні, розмахуючого мечем, то на будь-яке питання козака хлопчик повинен відповісти тільки «да» і «боршт». Наївна команда артистів відповіла на цю історію розкотистим сміхом і продовжувала свою програму.

Думаете, що це не варта уваги дурниця? Значна нісенітниця, якщо тільки в тій мірі, що вона може «порушити чийсь сон». Національні програми CBC звучать в ефірі по всій території Канади і їх слухає багато людей, котрі не знають, що з XVIII століття, українських козаків в Україні не можна було нігде побачити. Викликає подив те, що є метою розповсюдження такої нісенітниці радіопрограмою CBC, а тим самим ще більше заплутувати необізнаних з даним питанням?

Нарешті настав час мати справу з деякими «помилками», а насправді з брехнею географічного та хронологічного характеру. У цих секторах елементи істини і фактичності, ігноруються, або навіть зловмисно порушуються. Це має бути порушено в цій праці.

По-перше, *Time Magazine*, як в історії про зустріч «Голокост переживших родичів» Західно-українська столиця Львів (Львов російською мовою, Lemberg німецькою мовою), автори обох опо-

відань говорять про нього, як про місто в Польщі, проте злочини, які мали б мати місце там і були вчинені (скоені) українцями: випадок описаний журналом «*Time*» був частково пояснений раніше. Ця справа була наскрізь фальшивою.

Місто Львів у 1945 році було в кліщах суворих правил СССР, згідно яких українцям не дозволяли ніякої діяльності. Більше того, там взагалі не було жодних українських солдатів! Львів на початку 40-их був окупований совєтами, а від 1941 до 1944 року німцями з сильним поліцейським контролем. Українці не мали свободи робити що-небудь самостійно.

Згідно з розповіддю Стерлінга-Цвікера, що «українські вояки святкували своє якесь національне свято» і з оказії цього свята вбили 7 тисяч євреїв, і при чому це за один «божевільний день».

Це не що інше, як дики (божевільні, розгнуздані) фантазії! Чи може людська уява злагнути, скільки часу потрібно, щоб відшукати таку велику кількість людей і вбити їх усіх в один шалений день як побічне явище святкування?!

Вбивство в один день 7 тисяч чоловік... Здавалося б, що для цього потрібна ціла армія дійсно «кровожерливих вбивць», щоб виконати таку величезну роботу. І якщо б це сталося, чи світ не дізнався б про це? Де місце їх похоронення? У Львові є досить велика спільнота поляків, які не всі дуже дружно ставилися до українців. Чи вони не чули б про такий жахливий вчинок у місті? Чи деякі з них не говорили б про це? Чому мовчання? Судячи з усього, не було про що говорити, бо нічого не було. І тим не менше, «Це був божевільний день, це був день вбивства» ...

«Канадська преса» свято повірила в цю історію і поширила її. *Winnipeg Free Press* повірила також, що це правда й надрукувала її для інформації неосвічених, наївних, тим самим сприяючи поширенню фальшивої думки про українців. У цьому, здається, полягає вся мета цієї історії...

Чи ця історія є правдива? Чи це прагнення до справедливості (правосуддя)? Чи це необхідно? Або, може чисто випадково, це тупа помста з якоїсь невизначененої причини..?

Історія з Етель з її немовлям-дочкою також здається сумнівною з декількох причин, а одна з них полягає в наступному: якщо Етель була жертвою в числі припущених 7 тисяч через цей

драконічний злочин, в шаленій люті, злочинці не пошкодували б немовляти, і якщо це так, Стерлінг не мав би за ким шукати. Справді, вся ця історія просто дивна видумка.

Хто міг би бути автором цієї історії? Не житель Львова, як Стерлінг каже. Якби ним був мешканець Львова, то він знов би, що Львів був для німців *Lemberg* (Лемберг), а не *Lember* (Лембер).

Більше того, як можна сказати, що в 1945 році були українські солдати у Львові, коли Львів окупували совети в 1944 році!

Тепер ще один приклад явної брехні, використаний для на клепу і очорнення Української Дивізії та її ветеранів. Це було виробництво та показ у Великобританії і Канаді «документального» фільму «СС у Британії». Цей документальний фільм викликав бурхливу реакцію з боку українців і був визнаний фальшивою і шкідливою фабрикацією з метою ввести в оману громадськість і паплюжити ветеранів Дивізії, проживаючих тепер у Великобританії.

Збірник документів, щоб довести хибність документальності і продемонструвати невинність ветеранів був виданий в Канаді під назвою: «Ми спростовуємо наклепи українофобів на Першу Українську Дивізію Української Національної Армії». Збірник видано заходами Братства ветеранів у 2001 році в Торонто.

ЧОМУ БРЕХНЯ І НАКЛЕПИ ДОПУСКАЮТЬСЯ

Збірник документів спростовує всі звинувачення і зловмисні фальшиві наклепи режисерів «СС у Британії». Він включає листи роз'яснень двох найважливіших авторів наукових праць з питання Української Дивізії: Майкла О. Логуша – майора резерву армії в США, та Майкла Дж. Мельника, визнаного міжнародним авторитетом в даному питанні, який живе і працює у Великобританії. Можна тільки дивуватися, чому такі телефільми допускаються в цивілізованій державі? Такі програми, які вводять в оману, нічого не доводять, тому що вони є фальшивими і визнані такими коштовною комісією, такою як комісія Дешена з розслідування воєнних злочинців у Канаді й доказують, що це не що інше ніж порушення, по мірі можливості, чийогось сну.

Явна нісенітниця... І мене дивує, чому єврейська спільнота толерує такі інсінуації деяких її членів? Але принаймні один з них не толерує. Доктор Вілл Бергер, професор філософії, культури та єврейських досліджень Університету Дрю, в інтерв'ю на запитання, як він описав би відносини між християнами і єреями, відповів:

Дуже доброзичливі. Можливо, занадто доброзичливі. На справді, я б порадив християнській громаді не поглинати єреїв з такої доброї волі. Завважується радикальне зниження антисемітизму в цій країні, особливо за останні роки, за що ми повинні бути вдячні. Ніхто не певний, завдяки чому. Гітлер мав щось спільного з тим. Гітлер став свого роду втіленням зла, що стало причиною такої сильної реакції проти антисемітизму будь-якого роду. Але воно має свої недоліки. Це стало чи не формою непристойності, зізнаючись самому собі, не кажучи вже до друзів, що кожен може бути дещо забобонним. Я не думаю, що це така здорована річ. Це заходить так далеко, що навіть придушує етнічні жарти. Це небезпечна тенденція, тому що це свого роду придушення, яке може привести до повернення найгіршого в антисемітизмі.¹⁹

Вілл Бергер не одинокий, хто є обережним щодо розвитку єврейського зцілення в питаннях єврейської проблеми. Норман Фінкельштейн, який викладає в міському університеті Нью-Йорку, у своїй книзі «Індустрія Голокосту: міркування про експлуатацію страждання єреїв» звинувачує як з завзяттям, так і чесністю тих, хто сконструював трагедію Голокосту в своїх особистих політичних і фінансових цілях. І Рауль Гольберг, провідний спеціаліст в справі нацистського Голокосту, так висловив свою думку-враження щодо книги Фінкельштейна:

«Коли я прочитав «Індустрію Голокосту», я був посередині моого власного дослідження цих питань, і прийшов до висновку, що він був на правильному шляху. Зважаючи на те, я тепер сказав би, що він був насправді консервативним і що його висновок є надійним ... проривом» (Витяг з інтернету).

¹⁹ «Concern» – Православний квартальний 3 том, 1 число Нью-Йорк, 1968, с.12.

ДОСВІД СТРАЖДАННЯ УКРАЇНЦІВ

І останнім завданням цієї моєї праці є висвітлення подій і вчинків, яких зазнав і від яких страждав український народ, що привело його до неминучого: вдатися до зброї і бойових дій.

Вступ Роберта Конквеста до його книги «Жнива скорботи», цитований тут раніше, висвітлює достатній рівень скрутного становища українського народу, підкореного нелюдськими силами СССР. Він також визнав, що основною перешкодою для здійснення політичної візії цих сил був український народ і його ядро – українське селянство. Ми вже знаємо, якою ціною селянин заплатив за своє наставлення. Це досягло своєї вершини в жахливий Голодомор 1932–1933 років, жертвою якого стало від 7 до 10 мільйонів населення.

«В могилу, де лежали останки близько 15 мільйонів українських селян, пішли найкращі. У той час загинули працьовиті незалежні власники-господарі, які були звинувачені в «куркульському саботажі». У небуття пішли сільські ремісники і винахідники, яких завжди було достатньо в Україні, багато з них дуже обдаровані люди... В могилу пішла сільська інтелігенція, носії культури та національної думки, об'єкт особливо пильної уваги ГПУ-НКВД».²⁰ А головний режисер здійснення жахливого голоду був ... Лазар Каганович.

Це були українські селяни, на котрих в першу чергу був спрямований удар совєтської етнічної чистки. Потім, викликаюча страх ЧК спрямувала свою увагу на українську інтелігенцію і на всіх інших гідних. Такою була програма встановлення диктатури пролетаріату. В Україні, в широкому масштабі, суцільні арешти під приводом існування фіктивної таємної організації «Спілка Визволення України». Ця схема була розроблена з самого початку розгулу горезвісного страшного ЧК Фелікса Едмундовича Дзержинського – начальника комісії по боротьбі з контрреволюцією і для благополуччя дітей. (Пам'ятаєте його наказ витопити українських сиріт у Чорному морі? Що за драконяча нелюдська іронія...).

²⁰ Сулько В. С. Історія України.: навч.-метод. посібник / В. С. Сулько. – Рівне, 2001. – 382 с. – С. 130.

ЧК скерувала свою увагу на Українську Автокефальну Православну Церкву. Вся Ієархія Церкви була ліквідована. Така ж доля спіткала більшість нижчих священнослужителів і провідних активістів з мирян. Пізніше те саме горе випало на долю Української Католицької Церкви.

ГОЛОКОСТИ ТА МАСОВІ ПОХОВАННЯ В УКРАЇНІ

У період з 1933 по 1939 рік більше ніж 80 % української інтелігенції було ліквідовано²¹ і поховано у братських могилах в Бабиному Яру і Биківні в Києві, Вінниці та інших ще нерозкритих місцях.

Про інтелігенцію Абрам Брук, слідчий НКВД, сказав: «Ми повинні поставити українську інтелігенцію на коліна, – це наше завдання. Кого ми не скоримо, – того застрелимо».²²

Могили масового поховання у Вінниці советська влада акуратно зарівняла і побудувала дитячі майданчики для забав дітей. Але місцеві жителі міста підозрювали це місце. Вінниця була окупована німцями в 1941 році. Розкопки могил були розпочаті в 1943 році, і деякі з таємних поховань були розкриті. Розкопки проводилися в присутності міжнародної комісії. Членами комісії були експерти з Бельгії, Швеції, Голландії та Німеччини. Робота комісії була описана в документальній книзі «Вінниця: злочин без кари», Київ, 1994. Нижче наводиться один уривок з книги:

*«Поховання були виявлені в трьох місцях: в «Овечому Городі» 34 могили з 5644 трупами, серед них 53 жіночих; на цвинтарі 40 могил з 2405 трупами серед них 85 жіночих; в Міському парку 13 могил з 1383 трупами серед них 31 жіночих. Всіх разом з відкритих могил були екскумовані 9263 мужчини і 169 жінок. Всіх разом в цих могилах було поховано від 12 до 15 тисяч, але не всі могили були розкопані і вивчені».*²³

Антін Драган, в своїй брошури «Вінниця: Забутий Голокост» з цього питання подає наступне твердження очевидців:

²¹ Там само. – С. 140.

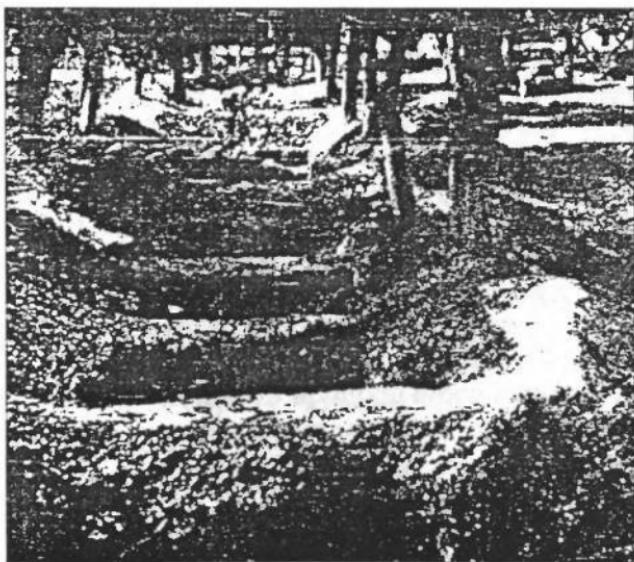
²² Там само. – С. 139.

²³ Там само. – С.139.

ЗАКОРДОННА КОМІСІЯ ПЕРЕГЛЯДАЄ КОСТІ ЖЕРТВ
ЗАМОРДОВАНИХ АГЕНТАМИ НКВД У ВІННИЦІ

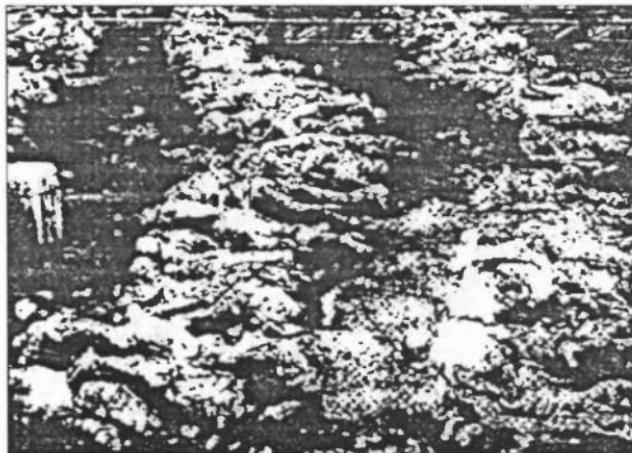

Foreign forensic experts establish the manner of execution

Searching for relatives among the exhumed bodies

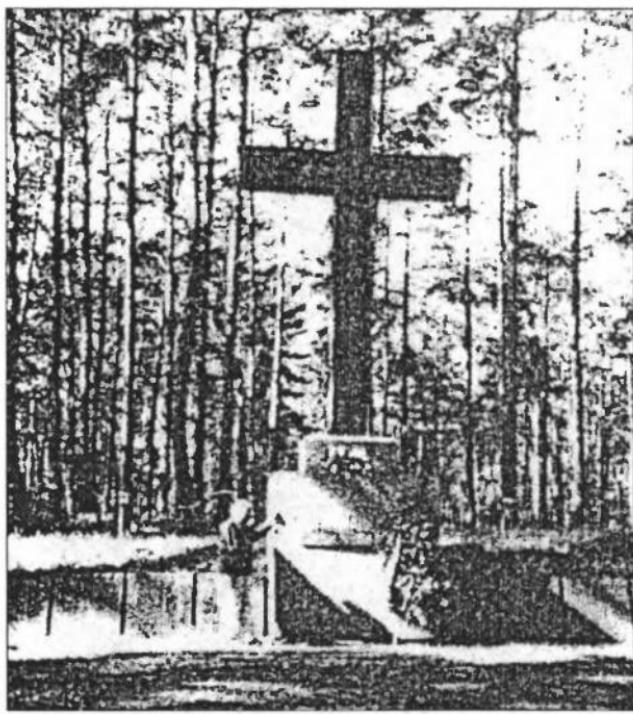
*A view of some of the exhumed bodies of the victims
of Soviet genocide at Vinnytsia*

*Биківня. Ліс біля Києва,
засаджений на місці
поховань у більшості
жертв української
інтелігенції, що загинули з
рук НКВД в роках 1935–1937.
Я відвідав ці поховання з
проф. Анатолієм Колодним
1999 року. Ми проходили ці
поховання в повній тиши.
Тоді Анатолій, як би не міг
витримувати тієї тиши,
запитав мене: «Отче, чи ви
чуєте їхні душі?» На це я
якимсь сильним нелюдським
голосом відповів: «Чую!»
і вибухнув глибоким
потрясаючим риданням.
Анатолій заплакав також.*

Пропам'ятний хрест у центрі поховань у Биківні.
В підніжжі хреста я сфотографувався. Ці поховання 2001 року
відвідав Святійший Папа Іван Павло, коли був у Києві

Чим стали братські могили і люди Вінниці з поверненням більшовиків? На основі достовірних і перевірених показань очевидців стає ясно, що масові поховання, які були розкопані в 1943 році, були знову заповнені українськими жертвами геноциду, вчиненого більшовиками. На основі свідчень очевидців, було встановлено наступне: Вінниця була знову окупованаsovетськими військами 20 березня 1944 року. Три дні після того, 23 березня, був виданий наказ із закликом до людей Вінниці з'явитися з паспортами до місцевого парку для того, щоб урядовці могли провести спеціальний огляд. З'явилося кілька тисяч переляканих людей. Багато жінок були явно стривожені в передчутті ще однієї біди. Нарешті під'їхав автомобіль з чоловіками у формі МВД. Комісар Рапорт, показуючи на ями, з яких тисячі трупів жертв страченых у 1937–1938 роках, були ексгумовані в 1943 році, запитав: «Що тут сталося?» Ніхто не відповідав. Рапорт повторив питання, додавши: «Так, ви мовчите, ви зрадники Вітчизни! Краще говоріть, ви німецькі лакеї; хто з вас тут знайшов членів своєї родини?» Ці глузування залишилися без відповіді, бо ніхто не хотів, відповідаючи на запитання, наражати на небезпеку своє життя. Комісар наказав війську оточити натовп, а сам поїхав в місто. Людей тримали в такому нестерпному стані напруги решту дня; багато молилися, побоюючись гіршого. Близьче до вечора, комісар повернувся з довгим списком прізвищ. Більшість кого він викликав, були жінками. Близько сотні людей зробили крок вперед. Ці нещасні люди, які колись прийшли сюди в пошуках сім'ї та родичів, тепер опинилися тут, стоячи над своєю власною могилою. Комісар мав напоготові снайперів і дав їм команду: «Це вороги революції і зрадники батьківщини. Богонь!» Закривалені тіла падали в яму, яка тепер стала, вдруге, могилою для невинних українських жертв советських російських окупантів. Решту людей погнали вниз по Літинській вулиці під озброєною охороною. За словами комісара, «їх посилають на фронт, щоб вони покаялися за свої гріхи проти батьківщини». Більшість з цих чоловіків, відправлених у бій практично без зброї, були вбиті німецьким вогнем поблизу міст Летичів, Межибожна і Кам'янець-Подільський.²⁴

²⁴ Драган А. Пам'ятаймо про Вінницю. Забутий Голокост. – Преса «Свобода», Джерсі-Сіті, 1986. С. 48–50.

Я відвідав цвінтар у лісі в Биківні. Деформовані металеві хрести, жовті стрічки навколо сосен, темрява лісу, вкрай густа атмосфера масового поховання проникає в саму глибину буття відвідувача, стискає душу в нерухомій тиші. У той же час відвідувач відчуває тягар якоїсь таємничої присутності, неначе б глибокий тужливий плач тисяч захованих під корінням лісу. Все це просто невимовне. І все це вчинила людина.

ТАЄМНИЦЯ БАБИНОГО ЯРУ

Голокост Вінниці не був єдиним в Україні. Це був тільки перший, який був відкритий. Набагато більші страчення українців, у той же час, 1937–1938, було скоєно НКВД у Києві. Масові поховання жертв від 120 до 140 тисяч перебувають за межами столиці, в місті, що називається Биківня. Після того як могили були заповнені, там посадили сосновий ліс. Після розпаду ССР таємні цвінтарі були розкриті, і пам'ять жертв тепер офіційно вшановується у другу неділю травня. Однак, у той час як Бабин Яр, ще одне масове поховання в Києві, – відвідують високопоставлені особи та іноземні державні діячі, – євреї стверджують, що жертви Бабиного Яру це в основному євреї. Єдиний іноземний достойник, який відвідав Биківню і Бабин Яр був Всесвятійший Папа Римський Іоанн Павло II.

Деякі вчені спростовують твердження євреїв про те, що жертви Бабиного Яру в основному євреї. Одним з них є Marek Wolski, автор брошури «Факти з нагоди п'ятдесятої річниці масового вбивства у Бабиному Яру», публікація польського історичного товариства, жовтень, 1991. Інший вчений Mikołaj Nikiforuk, автор есею «Що сталося в Бабиному Яру? Факти проти міфи»; огляд Barnes, 130 З-ття вулиця, Вашингтон, округ Колумбія, липень 1996 року. Аерофотознімки, які нібито твердять інше про Бабин Яр, за словами M. Nikiiforuka, зберігаються в Національному архіві США у Вашингтоні, Колумбія.

Нацистські звірства і співучасть у них українців «чоловіків і жінок, які відвертали їхні очі від безпредецентного зла». Це вийшло з уст американського президента. Чи це якась помилка, чи неуцтво? Таким чином, виглядає, що зібралися б зо два десятки українських жінок із загрозливими бойовими мітлами, які могли б змінити хід подій. Але вони відводили їхні очі...

Бабин Яр – ще одне місце масових поховань у районі Києва.

Перше, це були поховання українських жертв НКВД в тридцятих роках. Пізніше там ховали розстріляних німецькими нацистами євреїв. Американські організації євреїв планували побудувати на місці цих поховань єврейський культурний центр, але проти цього виступали сильні протести, отож ті плани не

були здійснені. Провідним в акції проти тих планів був голос моого друга Володимира Кательницького.

Йому погрожували, щоб він припинив свою акцію.

Він не припинив і вночі 7–8 липня 1997 року був замордований, а з ним і його матір, яка на очах сина зазнала 21 удару ножем.

Так карали Володимира

FACT
SHEET
ON THE OCCASION OF FIFTIETH
ANNIVERSARY
OF THE
BABI YAR
MASSACRE

by Marek Wolski
Publication of the Polish Historical Society
October 1991

Обкладинка брошури Марека Вольського виданої в жовтні 1991 року

*Володимир Кательницький, київський журналіст,
замордований у ніч 7/8 липня 1997 р.,
пару тижнів після моїх відвідин його. С. Я.*

Проте будь-який державний діяч, а тим більше американський президент повинен знати, що українці не відводили очей від німецько-фашистського зла. Влітку 1942 року вони створили свою власну Українську Повстанську Армію (УПА), щоб боротися зі злом обидвох: і нацистів, і більшовиків. УПА продовжувала боротьбу проти більшовиків аж до середини 50-их років.

Крім того, Вінниця, Биківня і Бабин Яр²⁵ не єдині місця масового поховання в Україні. Там їх є набагато більше, але нинішня українська влада не проявляє готовності заохочувати розшукувати їх. Ті поховання заховали багато мільйонів людей. Україна в даний час налічує 47 мільйонів громадян. Але за природною народжуваністю населення України мало б бути близько 100 мільйонів. Це показує, що всі катаклізми – війни і жорстокі етнічні чистки – позбавили Україну близько 50 мільйонів людей!

Головний винуватець цього –sovєтський комунізм і його минулі та сьогоденні агенти як відкриті, так і замасковані. Тепер мисливці за реальними чи уявними воєнними злочинцями, за злочинцями проти людства, скують злочини самі: вони вдаються до брехні! А яка чеснота є в брехні, в фальшивому звинуваченні, що, здається, є єдиною зброєю для наших нападників в сьогоднішній день? Деякі злочинці проти людства, можуть бути навіть серед них у їхньому середовищі. Лише подивіться, що відбувається в світі сьогодні: народи і стародавні культури знищуються на підставі фальшивих аргументів. Для прикладу справа Близького Сходу.

Бабин Яр у Києві вважається місцем, де німці проводили масові страти євреїв, які були вбиті і поховані там. Там зведений вражаючий пам'ятник жертвам. Але в минулому були люди,

²⁵ Тут є загадкова плутанина про Бабин Яр. Як українська медія в Україні, так і де інде дуже сильно зреагували на нещодавню заяву про те, що американський єврейський комітет «Джойнт» фінансуватиме будівництво єврейського культурного центру на території Бабиного Яру. Оголошення викликало бурхливу реакцію з боку українських патріотичних кіл в Україні, а також деяких євреїв. Бо справді, чому культурний центр на місці поховання? Чи ми повинні повірити Мареку Вольському і Майклу Нікіфоруку, котрі сумніваються в масовому похованні євреїв у Бабиному Яру? Чи вони дійсно мають що сказати відносно цієї справи? Чому така зневага до такої серйозної справи? Чи члени комітету «Джойнт» також щось знають про це? Все це дуже загадкове. Див. статтю Павла Дорожинського «Глузування над українськими героями» в Українському Слові за 30 березня 2003 р. Париж, с. 7.

які стверджували, що Бабин Яр був використаний як поховання жертв ЧК і НКВД, в основному українців, протягом 20 до 30 років. Фотографії зняті з повітря в 1939 році і на початку 40-х років не засвідчують ніякої активності в Бабиному Яру. Одним із заявників цього був київський журналіст Володимир Кательницький, котрого попереджували, що за розповсюдження таких думок він заплатить своїм життям. Дійсно, він був по-звірячому вбитий в ніч з 7 на 8 липня 1997 разом зі своєю матір'ю, яку вбив 21 ударом ножем. Їх вбивці не були знайдені, ...за ними навіть і не шукали.

МАСОВА ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ

Залишається дослідити ще одне дуже важливe питання, питання повної ліквідації української інтелігенції руками ЧК і НКВД. Ліквідацією керував Лазар Каганович – самознаний холоднокровний геній зла.²⁶ Він також керував Терором-Голодомором у 1932–1933 роках. Наступні дані взяті з книги Віктора Сулька «Історія України» Рівне, 2001.

1. У 1937 році в означенування 20-ї річниці більшовицької революції 1111 жертв були страчені під приводом, що вони були «вороги народу». Серед них були вчені, письменники, вчителі, представники духовенства, навіть члени комуністичної партії. Один з них Матвій Яворський незадовго перед смертю писав: «Я мав нещастя належати до найжорстокішої партії у світі – комуністичної, і я визнаю це за мій великий злочин». Вони не пощастили навіть такого вченого, як Юрій Кондратюк, який опрацював детальну програму польоту на Місяць, яка була зреалізована в США тридцять років пізніше.²⁷

2. У червні 1941 року нарком НКВД Лаврентій Берія видав наказ стратити всіх ув'язнених в Україні. Відступаючі органи НКВД стратили понад 200 тисяч ув'язнених в Західній Україні, деяких за дрібниці.²⁸ Особисто я, 16-річний хлопець, бачив дея-

²⁶ Ярмусь С. Із надр неймовірного або Сповідь Генія Зла. – Український Голос, серпень 14, 21, 28, 2000, Вінніпег, Канада.

²⁷ Сулько В. С. Історія України.: навч.-метод. посібник / В. С. Сулько. – Рівне, 2001. – С. 140 і 163.

²⁸ Сулько В. С. Історія України.: навч.-метод. посібник / В. С. Сулько. – Рівне, 2001. – С. 161.

ких з них в час відступу. Вони були в заціпенінні (не говорили), похмурі, я не міг зрозуміти, чому вони були так жахливо перелякані. Хіба вони відображали свою вину?

3. У жовтні 1941 року,sovєтські каральні органи біля Харкова зібрали близько 300 осіб української інтелігенції у стайні і спалили їх усіх живими.²⁹

4. У вересні 1941 року, комісар Ю. Жуков на оборону Москви проти німців послав близько 179 тисяч мобілізованих вчителів, інженерів, вчених, евакуйованих з України. Їм непідготовленим, була видана одна гвинтівка на 5 осіб, що дивувало навіть німців. Оце так драконячі лідери комунізму винищували рештки української інтелігенції, хто вижив після жахливої чистки 1937–1938 pp.³⁰

5. Українці зазнали найбільших втрат під час Другої світової війни, не маючи своїх власних збройних сил. Таким чином, у той час як в 1941 році налічувалося понад 41 мільйон жителів в Україні, до кінця війни там залишилося трохи більше ніж 27 мільйонів чоловік. Втрати українського народу незчисленні. А лінії фронту перетнули всю країну двічі під час війни.³¹

6. Тисячі української молоді було вивезено німцями в Німеччину як примусових працівників. Проте, коли вони були «звільнені» советами, більшість з них молодих людей були мобілізовані в Червону армію, і непідготовленими, без зброї їх відправили на вогонь німецьких кулеметів і, отже, вони безглуздо були вбиті. Тільки 3 – 4 % з них вижили. Таким чином божевільний наказ, виданий комісарами Берієм і Жуковим, був виконаний. І так доля багатьох моїх друзів була вирішена...

Американський президент Рональд Реган мав рацію, коли назвав Советський Союз імперією зла. Я знов та зло і вирішив виступити проти нього. Я вступив до Української Дивізії «Галичина», яка пізніше стала Першою Дивізією Української Національної Армії. Ті з моїх друзів, які зробили те ж саме, – вижили ... щоб тепер стати перед звинуваченням «кровожерних убивць». Ох, доле.... Тим не менш, розумні у світі зрозуміли наше становище. Отже, освіжаюче зауваження одного з них, повторюю: «А що іншого їм залишалося робити...»

²⁹ Сулько В. С. Історія України.: навч.-метод. посібник / В. С. Сулько. – Рівне, 2001. – С. 162.

³⁰ Там само. – С. 162–163.

³¹ Там само. – С. 165.

МОТИВАЦІЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЦІЄЇ РОЗВІДКИ

Я священик Української Православної Церкви в Канаді і професор богослов'я. Я також був воїном, проте військові питання не мое поле прямого зацікавлення. Тим не менше, мені не чужі питання, які є головними в даній розвідці. Я був свідком і учасником подій, які розглядаються в цих обговореннях. Це нагальна необхідність аналізу цих подій дати справедливе і правильне пояснення. Я це частково можу зробити. У мене є доступ до певних документальних джерел, я маю певний досвід проведення досліджень і написання. Тому, я знаходжуся в стані морально-го обов'язку внести свій вклад до об'єктивного висвітлення справ і подій. Це мій моральний обов'язок перед братами-ветеранами Української Дивізії «Галичина», моїм народом і тими, хто шукає правди в цих складних питаннях. Бо є так багато помилок, перекручень і зловмисної брехні про становище, долю і дії українського народу. Я повинен зробити свій внесок у викриття і виправлення деяких з них. Я відчуваю, що я в боргу перед тими людьми, тому я пропоную свої послуги в письмовій формі цієї розвідки...

Степан ЯРМУСЬ

Вінніпег, Канада.

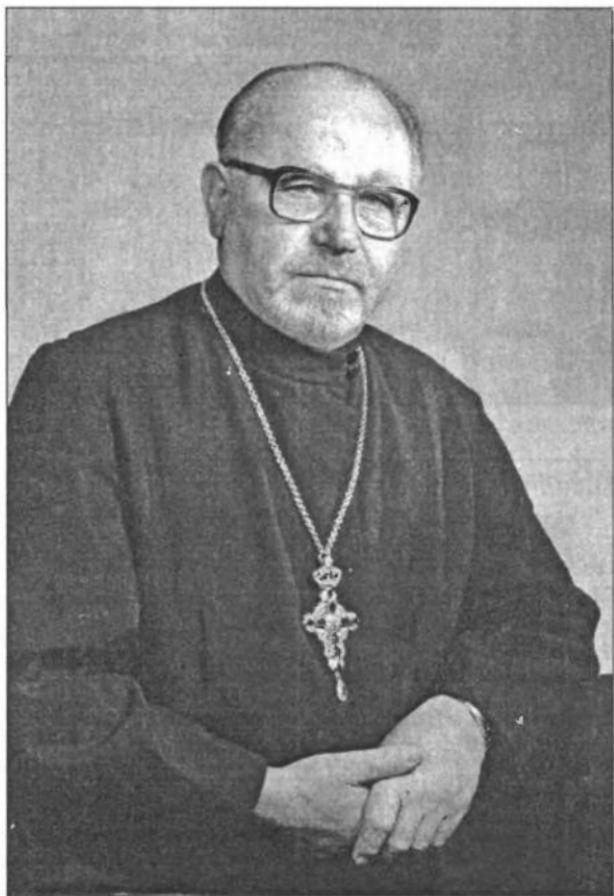
Літо, 2003 року.

ПРО АВТОРА

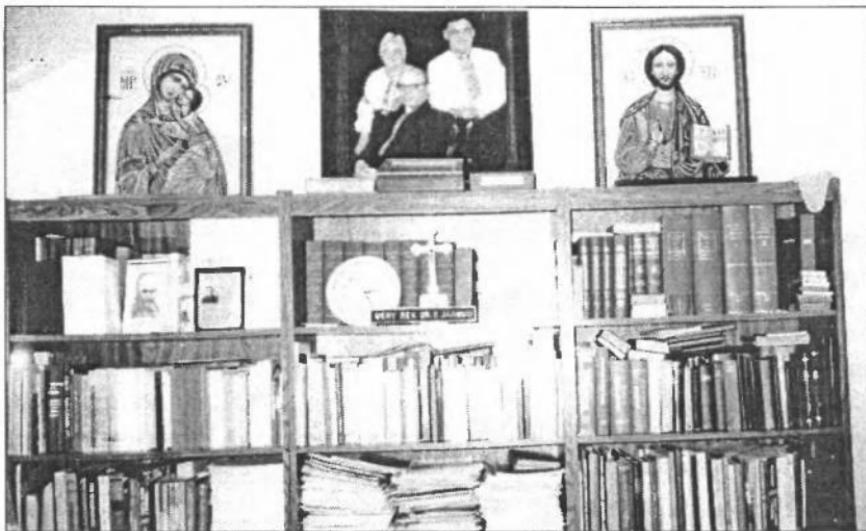
Протопресвітер, д-р Степан Ярмусь народився 25 травня 1925 року в Лідихові, Волинь, Західна Україна. Він був вивезений до Німеччини, як примусовий робітник в липні 1942 року. У 1944 році вступив до лав Української Дивізії «Галичина». В травні 1945 року був інтернований англійцями, провів два роки в таборі для військовополонених в Італії. В 1947 році перевезений до Великобританії, звільнений в жовтні 1948 року, і працював там як робітник. Він студіював інженерну справу і Богослов'я, в лютому 1955 одружився з Константою Гутон. В 1956 році був висвячений у священство, надавав духовну обслугу в Лондоні і округі до 1960 року, а в 1960 році розпочав навчання в Колегії Св. Андрія, Богословський факультет, у Вінніпезі.

Ярмусі переїхали до Канади в 1962 році, де о. Степан Ярмусь почав свою кар'єру як душпастир, редактор, студент, професор і письменник. Він здобув науковий ступінь Бакалавра в 1967 році, Магістра в 1977 році, докторат в 1981 році, і S.T.D. в 1994 році.

Він плідний письменник, оригінальний мислитель, його зацікавлення в ділянці теології, філософії, психології, він є автором оригінальної концепції пасторальної антропології, автор більше 30 книг, а також є членом Інституту філософії, відділення релігієзнавства Української академії наук, отримав почесний докторський ступінь від Київського Духовної академії та Колегії Св. Андрія, є почесним професором різних університетів і частим гостем-викладачем і промовцем в Україні. Шість з його книг були нещодавно опубліковані в Україні. Д-р С. Ярмусь має одного сина, всеч. отець Андрій, невістку Кристі і трьох онуків: Айдана, Ісаїю та Йону.

Протопресвітер д-р Степан Ярмусь

Я живу в приміщенні для емеритів, яким потрібний нагляд.
А вищеподані світlinи – моя головна стіна квартири,
внизу – стіна моєї спальні.

БІБЛІОГРАФІЯ

Вінниця – злочин без кари. – К., 1994.

Боляновський А. Дивізія «Галичина». Історія. – Львів, 2000. – 686 с.

Боляновський А. Українські військові формування в збройних силах Німеччини (1939–1945). – Львів, 2003.

Ботюк Я. Р. Матеріали та рекомендації ветеранів Першої Дивізії Української Національної Армії, до Комісії розслідування військових злочинців. Ми спростовуємо наклеп українофобів, Братство Ветеранів, Перша Дивізія Української Національної Армії, Канада, 2001 рік.

Верига В. Під сонцем Італії. – Торонто, Нью-Йорк, Париж, Сідней, 1984.

Гайке Вольф-Дітріх. Українська Дивізія «Галичина». Історія формування і бойових дій у 1943–1945. – Наукове Товариство імені Тараса Шевченка, Торонто–Париж–Мюнхен, 1988.

Драган А. Пам'ятаймо про Вінницю. Забутий Голокост. Преса «Свобода», Джерсі-Сіті, 1986.

Комісія з розслідування військових злочинців, Доповідь частина I: Public. Шановний Жюль Дешен, голова, Оттава, Канада, 1986.

Конквест Р. Жнива скріботи. Радянська колективізація і терор голодом. – Преса Університету Альберти, Канадський інститут українських студій, Едмонтон, Канада, 1988.

Кубійович В. Мені 85. // «Молоде життя», 1985.

Кубійович В. Мені 70. Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у 1939–1952, Париж–Мюнхен, 1970.

Лисий «МК Академія», Київ, 2003.

Логуш, Майкл О. Дивізія «Галичина» Ваффен-СС
Гренадерська Дивізія 1943–1945, Шиффер військова історія
Атен, Пенсильванія 1997.

Мельник, Майкл Джеймс. До бою: Формування та історія
14-ї Галицької Ваффен-СС Дивізії, Hellion and company, Solihull,
West Medlands, Англія, 2002 рік.

Мірчук П. Зустрічі і розмови в Ізраїлю. – Нью-Йорк–Торонто–
Лондон, 1982. – 128 с.

Мулик-Луцик Ю. Українсько-єврейські взаємовідносини.
– Вінніпег, 1969.

Сулько В. С. Історія України.: навч.-метод. посібник /
В. С. Сулько. – Рівне, 2001. – 382 с.

Перша Українська Дивізія УНА у британському полоні в
Італії. Ріміні 1945–1947. – Нью-Йорк, 1979. – 327 с.

Українська дивізія «Галичина»: історично-публіцистичний
збірник / ред. В. Стеценко, М. Ф. Слабошпитський. – К.: Торонто,
1994. – 163 с.

Український голодомор. 1932–1933: Свідчення тих, хто вижив /
Упорядн. Ю. Мищик. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003. – 296 с.

Фріманл Брайан, КГБ, Futura, MacDonald and Co, Лондон і
Сідней, 1984.

ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи //
Ю. Шаповал, В. Пристайко, В. Золотарьов. – К.: Абрис, 1997.

Шандрук П. Сили доблесті: Мемуари. – К.: Вища школа,
1999.

Шкварко І. Проклинаю. З щоденника українського
політ'язня, Вінніпег, Український Голос, 1947.

Homo politicus, «Причини краху Польщі» (в 1939), Українське
Видавництво, Краків.

Генерал-хорунжий Павло Шандрук

**І-ша УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ**

СИМВОЛ БОРОТЬБИ,
під яким боролись і гинули вояки Дивізії

**ПРИСЯГА
ВОЯКІВ І-ої УД УНА**

Присягаю Всемогучому Богові перед Святою Його Євангелією та Животворящим Христом, не шкодуючи ні життя, ні здоров'я, скрізь та повсякчас під Українським Національним Прапором боротися зі зброєю в руках за свій Народ і свою Батьківщину — Україну.

Свідомий великої відповідальності присягаю, як вояк Українського Національного Війська, виконувати всі накази своїх начальників слухняно й беззастережно, а службові доручення тримати в таємниці. Так нехай мені в цьому допоможе Бог і Пречиста Мати.

СТЕПАН ЯРМУСЬ ТА ЙОГО РОЛЬ У СТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОГО ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВА В КАНАДІ

Стаття присвячена аналізу наукової і творчої діяльності відомого в українській діаспорі та в Україні ученого, журналіста, публіциста, редактора і видавця, багатолітнього керівника українськомовних газет у Канаді – «Вісник Української православної церкви в Канаді», «Український голос», директора видавничої спілки «Тризуб» Степана Онисимовича Ярмуся, якому 25 травня 2005 року виповнилося 80 років.

«Настане час, коли думки, що сіються тут, перенесуться туди, на береги Дніпра, і дадуть міць визволеному народу...».

Ці глибинні за змістом пророчі слова Івана Огієнка – митрополита Іларіона стосуються переважної більшості наших земляків у близьких і далеких діаспорах, хто у мріях своїх завжди був з рідним краєм, хто діями своїми наближав той вистражданий і виболений багатьма поколіннями українців день нашої Незалежності. Серед тих, чиї думки і добре діяння за океаном давали міць нашій вірі й терпінню і сьогодні вливаються повносилим струмочком до повноводної ріки нашого національного відродження, безумовно слід виділити ім'я доктора, протопресвітера Степана Ярмуся.

Донедавна ім'я Степана Ярмуся більше було відоме за кордоном. Тепер цього канадського українця більше знають і шанують на землі його предків – в Україні. Знають не лише як релігійного, просвітнього, наукового та громадського діяча, а й як журналіста, редактора, видавця, одного з найвірніших і найактивніших «іла-ріонівців», як називали свого часу учнів великого митрополита.

Як і для більшості наших земляків першої і другої хвилі еміграції, житейська доля для Степана Онисимовича Ярмуся складалася вкрай драматично. Будучи вигнаним у пору ранньої юності новими завойовниками України з рідного волинського села Лідичів на рабські роботи до Німеччини, він зазнав немало скитань

різними закутками Європи. Та завжди пам'ятав батькові слова про необхідність вчитися за будь-яких обставин. Тому й брався за книги там, де випадала бодай найменша нагода. Як згадує сам автор, навіть його покійний двоюрідний брат о. Ієромонах Феодосій в одному з листів докоряв своєму родичеві: «Та нашо тобі стільки тієї науки?».

А її Степанові Ярмусеві завжди здавалося замало. І це при тому, що закінчив пастирські курси у Лондоні, бакалаврат і магістерку у Вінніпезі, здобув два докторати – душпастирства і богослов'я в Сан-Франциско. Після переїзду до Канади у 60-х роках минулого століття, він активно й результативно реалізовує відтоді Богом даний талант у багатьох напрямах діяльності. Після років священичої праці стає професором і деканом Колегії Св. Андрія при Манітобському університеті – унікального українськомовного навчального закладу за кордоном, що вже не одне десятиліття готує священиків для православних церков усієї української діаспори.

Тривалий час Степан Ярмусь редактував головний друкований орган Української православної церкви в Канаді «Вісник», науковий журнал Богословського товариства імені митрополита Іларіона «Віра й культура», був президентом видавничої спілки «Тризуб», редактором і співредактором найстарішого в Канаді (заснованого переселенцями першої хвилі української еміграції ще 1910 року) українськомовного часопису «Український Голос».

Перейнявши, від свого Вчителя такі риси характеру як наполегливість, працьовитість, захопленість дослідницькою справою, він зосередив свої зусилля якраз на тих ділянках, на яких активно трудився митрополит Іларіон – душпастирство, викладацька, наукова, редакторська, видавнича діяльність.

Майбутній дослідник історії Української православної церкви, української еміграції, журналістської та книговидавничої справи чи культури в цілому, якщо дбатиме про чесність і повноту своїх студій, ніяк не зможе обійти десятків, сотень статей і виступів доктора Ярмуся на шпалтах «Вісника» «Віри й культури», «Українського Голосу», інших українськомовних часописів Канади й Америки. Кожна із них наповнена неспокоєм його спресованих роздумів та публіцистичного аналізу тогочасних

подій і реалій, перейнята турботами й болями за українську справу, наснажена вірою й оптимізмом у майбутнє України, переконливими закликами до єднання й проникливими нагадуваннями кожному сповідувати в повсякденному житті принципи християнської моралі. Іншими словами, в журналістському і публіцистичному доробку цієї людини присутня частинка душі й серця небайдужого літописця сучасності.

У публіцистиці Степана Ярмуся відчувається природжений талант не лише богослова, мислителя, проповідника, а й журналіста. І ті багаті роки редакторської та журналістської служби в канадських українськомовних часописах таки добре шліфували перо цього автора. Про що б не йшлося в його статтях, розповідь виходить проста, логічна й переконлива. Імпонує виклад авторської оповіді: кожен пункт, параграф її – то ще одна ненав'язлива й переконлива сходинка не лише до пізнання а й осмислення читачем порушеної в статті проблеми.

Вагомим вінцем такої праці заслужено можна назвати також і десятки книг, упорядкованих і написаних ученим. Завдяки діяльності створеного при «Українському Голосі» Комітету «Допомога Україні» (голова Анна Фігус-Ралько), немало виданих нашими земляками за кордоном книг, у тім числі й авторства Степана Ярмуся, надійшло до багатьох бібліотек України. Серед найвагоміших, вартих перевидання вітчизняними видавцями, слід назвати «Сучасне дупластирство», «Духовість українського народу» «Голод в Україні», «Релігії світу культура і християнське православіє». З передмовами Степана Онисимовича вперше побачив світ у Канаді ряд творів митрополита Іларіона. Це зокрема, «Історія українського друкарства», «Старець Паїсій Величковський», «Українська церква». Це також і великосяговий том творів філософа П. Юркевича, велич і глибину думок якого нам ще належить достойно поцінувати.

З набуттям Україною незалежності доктор Степан Ярмусь мало не щороку приїздить у «Край своїх батьків» (саме так назве він згодом одну із своїх книг). І щодалі його поїздки все більше позбавлялися характеру екскурсійності чи відпочинку, бо щоразу додавалися нові обов'язки, а за ними – цілком заслужені наукові звання та титули. Ось лише кілька з них: почесний професор Волинського університету, почесний науковий співробітник Від-

ділення релігієзнавства Інституту філософії НАНУ, Української асоціації релігієзнавців, позаштатний викладач Київської духовної академії.

Доктор Ярмусь – один із небагатьох зарубіжних діячів, нагороджений найвищою відзнакою Української православної церкви Київського патріархату – орденом Св. Володимира та медаллю Бориса Грінченка Київського Міжрегіонального інституту уdosконалення учителів.

В останні роки з творчістю Степана Ярмуся мали можливість близче познайомитися й широкі кола українських читачів. А це тому, що в Києві, у видавництві «Наша культура і наука» вийшли друком, до того ж, значними накладами дві його книги – «Феномен Івана Огієнка (митрополита Іларіона)» та «На нашій, не своїй землі... : Україна очима канадського українця», «Та не однаково мені...»: Україна очима канадського українця».

Дві останні книги продовжують цикл подорожніх вражень автора, написаних раніше на основі частих відвідин Батьківщини і виданих у Канаді – «В країні моїх батьків» (1991) та «Ознаки надії?» Спільним для цих книг є вміння автора побачити й загострити увагу читача на тих фактах і явищах, до яких ми в Україні вже звикли і які, можливо, через свою поширеність і буденність часом вже й не зачіпають наших душ. Остання ж книга перейнята якимось навдивовиж переконливим оптимізмом, який мимоволі передається від автора і вселяється в душу кожного читача...

Збірка вибраних творів Степана Ярмуся «Досвід віри українця» побачила світ 2002 року у київському видавництві «Світ знань» з упорядкуванням і післясловом заступника директора Інституту філософії Національної академії наук України професором, доктором філософії Анатолієм Колодним. Це видання має кілька особливостей. По-перше, його основні розділи складають квінтесенцію творчості отця-професора: духовність українського народу, духовні світочі українства, православ'я на теренах українства, релігійні рухи сучасності, християнство в житті людини, проблеми національного в контексті християнства. По-друге, книга ця започаткувала нову і варто сподіватися, престижну серед українських учених видавничу серію «Мислителі україн-

ської діаспори». По-третє, перед слово до неї написав патріарх Української православної церкви Київського патріархату святіший Філарет. Варто навести один промовистий витяг з цього перед слова:

«Характерним є те, що проживання в діаспорі не внесло змін у душу о. Степана. Він, довголітньо проживаючи в Канаді, залишився українцем, і, займаючи там помітні посади в Українській Греко-Православній Церкві, всіляко сприяв збереженню її національного обличчя, української православної традиції. Праці доктора – повносилий струмочок української богословської думки, яка нині переживає новий період свого відродження. Тож можна тільки вітати видрук їх в Україні».

Одна за одною друкувалися в останні роки в Україні не лише окремі книжкові видання авторства отця Спенана Ярмуся, а й його численні наукові та публіцистичні статті. Редколегії поважних наукових часописів, визнаних науковою громадою, вважали за честь помістити на своїх шпалтах чергову працю поважного канадського автора. Ось лише побіжний перелік тих періодичних видань, де друкувалися в останні роки статті Степана Онисимовича: «Київська Старовина», «Пам'ять століть», «Друкарство», «Історичний календар», «Український церковно-історичний журнал», «Український богослов». До цього ще слід додати десятки статей-гасел, підготовлених цим автором для багатотомних енциклопедичних видань, які здійснюються тепер в Україні, – «Енциклопедія сучасної України» та «Українська енциклопедія релігії». Це той масив наукової інформації, позбавлений, нарешті, всілякого ідеологічного глянцу, який набагато років стане невичерпним джерелом для нового покоління українських дослідників. І безпосередня причетність отця Ярмуся для творення такої інформації цілком очевидна.

Авторові цих рядків довелося бути свідком того, як проходили презентації книг доктора Ярмуся з участю самого автора в кількох молодіжних аудиторіях столиці України, скільки різноманітних запитань ставили нові читачі його книг, які виходили далеко за межі порушених у кни�ах проблем, як легко й невимушенено заволодівав увагою великої аудиторії далекий заокеанський гість.

Особливо цікавими і емоційно піднесеними виявилися лекції доктора-професора Ярмуся, які він неодноразово читав для студентів Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка – майбутнім журналістам, редакторам-видавцям. Багатолітній досвід роботи редактора-видавця українськомовних видань в чужомовному середовищі, природно, викликав неабиякий інтерес серед цієї категорії майбутніх фахівців. Саме після однієї з таких зустрічей Степан Онисимович подарував кожному студентові (а таких прийшло понад півтори сотні) свою нову книгу. Варто було бачити світлі й радісні обличчя цих юних слухачів – майбутньої еліти України, – які стояли в черзі за автографом цієї воїстину легендарної постаті української, еміграційної журналістики.

І ще про один зворушливий епізод праці Степана Ярмуся в Шевченковому університеті варто згадати у цьому контексті. Останній приїзд Степана Онисимовича в Україну збігся у часі зі створенням за рішенням ректорату університету нової кафедри Інституту журналістики – кафедри видавничої справи та редактування. На прохання автора цих рядків о. Ярмусь зголосився посвятити щойно відведене приміщення для цієї кафедри та всіх її членів (а це – майже два десятки працівників професорсько-викладацького складу). І високодуховний чин освячення, і прониклива промова доктора Ярмуся як духовної особи – представника Української православної церкви в Канаді – справила на присутніх особливо велике враження. Адміністрація новоутвореної кафедри та її колектив влаштували тоді прийняття в Інституті журналістики на честь дорогого канадського гостя, а професор Віталій Карпенко запропонував присутнім колегам щороку 30 червня відзначати в нашому дружному колективі нове свято – день освячення кафедри канадським доктором – отцем Степаном Ярмусем.

Як представник молодшого покоління українських учених, я все життя завдячуватиму щасливій миттєвості, що звела мене із Степаном Онисимовичем Ярмусем у Києві того сонячного травневого дня 1997 року. Та наша перша зустріч набагато визначила і мою долю як вченого, і характер моїх подальших наукових досліджень. Найважливіше, що духовно поєднало нас відтоді назавжди – це постать митрополита Іларіона. Постать, досягнення

величі таланту й подвижництва якої заради української справи кожен з нас ішов своєю дорогою. Доктор Ярмусь – шляхом безпосереднього спілкування зі своїм Учителем. Я – шляхом пошуків документів у колишніх спецсховах КДБ та читання книг самого Огієнка, виданих у діаспорі за безпосередньою участю Степана Ярмуся.

Того ж 1997 року побачила світ моя книга «Голгофа Івана Огієнка», примірник якої повіз із собою в далеку Канаду мій новий зарубіжний колега. Він читав це дослідження в Києві з трепетом у серці і сльозами на очах. Згодом з тим примірником книги познайомилися члени Сенату Колегії Св. Андрія та керівництво консисторії УПЦК. Так виникла ідея запросити київського ученика на двомісячні наукові досліди колosalного архіву митрополита Іларіона у Вінніпезі. І результатом тієї щасливої поїздки до Вінніпега стала нова книга моого авторства – «Лишусь навіки з чужиною...: митрополит Іларіон (Іван Огієнко) і українське відродження». До її виходу в світ в Україні і Канаді безпосередньо були причетні передусім Громада Собору Св. Покрови у Вінніпезі та Консисторія Української православної церкви в Канаді. А першу рецензію для українськомовної преси за рубежем зробив доктор Ярмусь.

З цього епізоду випливає одна з прекрасних рис характеру Степана Онисимовича – непідробна щирість і доброта, вміння порадіти за чийсь успіх, готовність сказати добре слово, підтримати колегу, коли його праця варта того, коли вона спрямована на добротворення, на об'єднання, а не роз'єднання українських сил.

Доводиться на цьому акцентувати увагу ще й тому, що ми, українці, не завжди пам'ятаємо про гіркі уроки нашої історії і не скрізь готові проявляти таку позицію. Містечковість, боротьба за булаву, невиправдані амбіції й недоречна злостивість та заздрість – все це, як іржа залізо, підточує наш український організм, дає ворогам нашим поживу порадіти за наше невміння рішуче відмежувати другорядне, похідне й об'єднатися довкола головного.

Образ Степана Ярмуся для мене, українського вченого, який знає Степана Онисимовича багато літ і працює на одному й тому ж науковому полі, це образ людини непростої долі з Божим талантом і глибинним зв'язком з Україною. Він відноситься до тієї

славної когорти українців-емігрантів, хто став, за влучним висловом Галини Змієнко-Сенишин, пересадженими квітами України. У силу об'єктивних обставин ці люди так і не змогли сповна реалізуватися на чужій, нехай і багатій та прихильній до них, землі. Але там, у далекій Канаді, вони зробили і роблять для України значно більше, ніж часом когорта доморощених крикунів-патріотів, які через ті ж амбіції тривалий час воювали та й тепер воюють за свої маленьки булави, забуваючи, що цим вони знекровлюють і до того ослаблені національно свідомі українські сили.

Напередодні поважної ювілейної дати Степана Онисимовича в київському видавництві «Наша культура і наука» побачила світ нова книга ювіляра з дещо символічною назвою – «Православне Богопочитання як досвід віри». Книга, до речі, вийшла за благословення Святішого Філарета – першоєрарха Української православної церкви Київського патріархату.

Це видання присвячене віровчальним основам православної віри. Вона особливо корисно буде й для тих, хто лише починає свій шлях до Бога, і для тих, хто його вже глибоко осмислює, переживаючи щоразу духовне зворушення під час безпосередньої участі у тому чи іншому спільному Богослужінні.

Особисто мені надто запам'яталися з цієї книги такі слова самого автора – «корисно виповнювати в цьому світі свій час...». У цій короткій та ємній фразі криється глибинний філософський зміст. Її можна і слід розглядати як своєрідне житейське кредо ювіляра: час, відведений Всешишнім кожному з нас у цьому неспокійному, непередбачливому й тимчасовому світі, слід не витрачати на пусте й другорядне, примітивне й недостойне, а виповнювати його з користю, для творення Добра, Світла і Правди.

Саме так виповнює свій земний час Степан Онисимович Ярмусь – мудрий і добрий серцем філософ, учений, культурний і релігійний діяч, публіцист, редактор і видавець, життєлюб, вірний син матері-України.

1. Ярмусь С. Журналістичний профіль: Збірка публіцистичних статей. 1969–2002. – Вінніпег, 2002. – 402 с.
2. Р. К. Прот. Степан Ярмусь // Літопис Волині (Вінніпег, Канада). – 1977–1978. – Ч. 12. – С. 123–125.
3. Козак С. Літописці Волині // Літературна Україна. – 1993. – 7 січня.

4. Колодний А. Світ наукових пошуків Степана Ярмуся // Ярмусь С. Досвід віри українця: Вибрані твори. – К.: Світ знань, 2002. – С. 469–473.
5. Мулик-Луцик Ю. Творча лабораторія С. Ярмуся // Ярмусь С. Досвід віри українця: Вибрані твори. – К.: Світ знань, 2002. – С. 474–477.
6. Степовик Д. Продовжуваці справи митрополита Іларіона // Київська старовина. – 1994.– №3. – С. 118.
7. Степовик Д. До 40-річчя свячення о. д-ра Степана Ярмуся // Український Голос (Вінніпег). – 1996. – 18 листоп.
8. Тимошик. М. Подвижник української справи на канадській землі // Степан Ярмусь. Феномен Івана Огієнка (митрополита Іларіона). – К., 1998. – С. 5–7.
9. Тимошик М. Погляд, зрошеній сльозою // Степан Ярмусь. «На нашій, не своїй землі...»: Україна очима канадського українця. – К.: Наша культура і наука, 1999. – С. 5–8.
10. Тимошик М. Діяння, що дають міць нашій вірі // Українське слово. – 2000. – 22–28 червня.
11. Тимошик М. Україна вітає своїх кращих синів // Український Голос (Вінніпег, Канада). – 2000. – 29 трав.

М. С. Тимошик,
д. філол. н., проф.
УДК 070(71) Ярмусь

24 листопада 2011 р.

Др. о. Степан Ярмусь
Вінніпег, Манітоба
Канада

Вельмишановний Пане Докторе,

Сердечно Вам вдячні за черговий книжковий дарунок для бібліотеки Інституту – Ваші книги «Exposition of forces of evil we were destined to oppose for to know them and not to oppose would mean Crime against Humanity» (Вінніпег, 2011) та «Мое турботливе слово» (Вінніпег, 2011). Вони є надзвичайно актуальними сьогодні, коли наша держава переживає не лише політичну кризу, але й духовну.

Так, Ваша книга «Exposition of forces of evil...» – не просто змальовує найтрагічніші сторінки історії України ХХ ст., але має важливе виховне значення. Особливо цінними є Ваші рефлексії стосовно дискусійних проблем сучасної української історіографії, зокрема історії та ролі дивізії «Галичина». Ваш погляд є дуже важливим, оскільки Ви були безпосереднім учасником тих подій. Фотографії, що вміщені у книзі, ілюструють несамовиті звірства, які здійснювались під час пакифікації у Східній Галичині, геноциду 1932-1933 рр., трагедії у Бабиному Яру тощо.

Інша книга «Мое турботливе слово» пронизана глибокою любов'ю до України та української культури. Цей твір не просто говорить про те, хто ми є, але й якими повинні бути. Це не лише певний гімн українській культурі та духовності, які мають важливє загальносвітове значення, але й застереження не втратити цього.

Тож ще раз дякуємо Вам за Ваші богословські та наукові праці, громадську діяльність та багатолітню співпрацю з Інститутом!

Сердечно зичимо Вам міцного здоров'я, тепла, радості та Божого благословення в усіх справах!

З широю повагою,

Директор

Інституту досліджень української діаспори
Національного університету «Острозька академія»

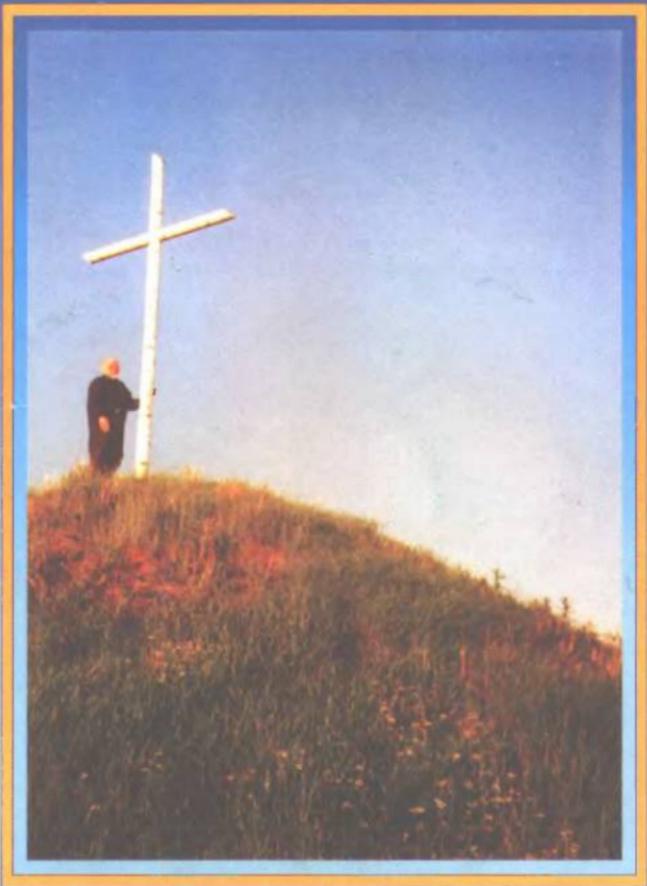
35800 Україна, Рівненська обл.,
м. Острог,
вул. Семінарська, 2
тел./факс +38 (03654) 2-29- 49

2 Seminarska Street,
Ostroh, Rivne Region
35800 Ukraine
tel./fax +38 (03654) 2-29-49

<http://www.oa.edu.ua>
e-mail: diaspora@oa.edu.ua

ЗМІСТ

Ставити спротив силам зла.....	5
ПРО СИЛИ ЗЛА.....	8
Дивізія «Галичина».....	9
Слогади і наукові праці, присвячені Дивізії.....	9
Наклепи, обмова та різне безчестя	10
Персонал Дивізії.....	12
Причини формування Дивізії.....	17
Перевірка та наявність військових злочинців	17
Конфіденційно (Секретно)	17
Протокол	18
Українці і єvreї.....	20
Деякі короткі історичні роздуми	21
Досвід українського народу.....	21
Роберт Конквест про терор-голодомор	22
Совєтські карні органи	31
Європейські підрозділи і єvreї у німецькій армії	34
Місце нагромадження брехні.....	37
«Документи» про «Український антисемітизм»	38
Моє спілкування з єvreями.....	41
Таємний наказ про долю вивезених з України	43
Цілком таємно	43
Детальніше про брехню і наклепи	45
Чому брехня і наклепи допускаються	48
Досвід страждання українців	50
Голокости та масові поховання в Україні.....	51
Таємниця Бабиного Яру	58
Масова ліквідація української інтелігенції.....	63
Мотивація для проведення цієї розвідки	65
Про автора	66
Бібліографія	69
Степан Ярмусь та його роль у ствердженні українського журналістикознавства в Канаді	73

Гора Жвири в районі Бродів. Місце, де був
зруйнований пам'ятник воїнам України силами зла.
На його місці Березовий Хрест. Я поклонився
йому і торкнувся його 2003 року.
Я народився і виростав у трикутнику
Почаїв-Підкамінь-Броди.

Степан Ярмусь, протопресвітер,
ветеран І-ї Дивізії УПА

ISBN 978-966-361-674-2

9 789663 616742